

Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Terve

2023-2027

III.

Beavatkozások összesített táblázata, közvetlen kifizetések: BISS (alapjövedelem támogatás), CRISS (redisztributív jövedelem támogatás), fiatal gazda jövedelem támogatás, agro-ökológiai program (AÖP, eco-scheme), CIS (termeléstől függő jövedelemtámogatás)

5. A stratégiában megjelölt, közvetlen kifizetések formájában megvalósuló, ágazati és vidékfejlesztésre irányuló beavatkozások

Alap	Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja (tagállam) – Név	Közös kimeneti mutató	Gen. Renewal	Env.	Agro-ökológiai visszatérítési rendszer	LEADER program
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	BISS(21)	DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	O.4				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	CRISS(29)	DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	O.7				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	CIS-YF(30)	DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	O.6				
EMGA	Termeléstől független közvetlen kifizetések	Eco-scheme(31) / A 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja – Kiegészítő kifizetés az alapszintű jövedelemtámogatásba	DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai program	O.8				

EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP06_E05_CISV_16 - Zöldség növény termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldség növény termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhtartás támogatása	O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása	O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás	O.11				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása	O.11				

EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Termeléstől függő közvetlen kifizetések	CIS(32)	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a))	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVI1(47(1)(b))	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c))	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORGAN(47(1)(d))	SC13_G01_FVO_47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRANS(47(1)(e))	SC14_B01_FVE_47 - a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	PROMO(47(1)(f))	SC15_E10_FVP_47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs	O.35				

EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	QUAL(47(1)(g))	SC16_E11_FVQ_47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRACE(47(1)(h))	SC17_E12_FVC_47 - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	CLIMA(47(1)(i))	SC18_G02_FVL_47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	SETUP(47(2)(a))	SC19_I01_FVF_47 - kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVVO(47(2)(b))	SC20_I02_FVV_47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	STORE(47(2)(c))	SC21_I03_FVS_47 - termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORCHA(47(2)(d))	SC22_I04_FVR_47 - gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs	O.35				

EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	WITHD(47(2)(f))	SC23_I05_FVW_47 - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	GREEN(47(2)(g))	SC24_I06_FVG_47 - zöldszüret - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	NOHAR(47(2)(h))	SC25_I07_FVN_47 - be nem takarítás - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	HARIN(47(2)(i))	SC26_I08_FVH_47 - betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Gyümölcs- és zöldségfélék	COMM(47(2)(l))	SC27_I09_FVM_47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs	O.35				
EMGA	Ágazati - Méhészeti termékek	ADVIBEES(55(1)(a))	SC02_A01_BEA_55 - Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	O.37				
EMGA	Ágazati - Méhészeti termékek	INVAPI(55(1)(b))	SC03_E02_BEI_55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	O.37				
EMGA	Ágazati - Méhészeti termékek	PROMOBEEES(55(1)(f))	SC01_A02_BEM_55 - Méhészeti marketing	O.37				
EMGA	Ágazati - Bor	RESTRVINEY(58(1)(a))	SC05_E04_WIR_58 - Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása	O.36				

EMGA	Ágazati - Bor	INWINE(58(1)(b))	SC06_E05_WII_58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban	O.36				
EMGA	Ágazati - Bor	GREENWINE(58(1)(c))	SC07_E06_WIG_58 - Zöldsüret támogatása a borágazatban	O.36				
EMGA	Ágazati - Bor	DISTIL(58(1)(g))	SC08_E07_WID_58 - Borászati melléktermékek lepárlása	O.36				
EMGA	Ágazati - Bor	INFOR(58(1)(h))	SC09_E08_WIN_58 - Borágazati belpiaci promóció	O.36				
EMGA	Ágazati - Bor	PROMOWINE(58(1)(k))	SC10_E09_WIP_58 - Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció	O.36				
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD19_G01_AEC_70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	O.14	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	O.17	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés	O.14	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD24_G07_GAX_70 - Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD25_G08_GAI_70 - Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD26_G09_GAV_70 - Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD27_G10_GPX_70 - Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD28_G11_GPI_70 - Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD29_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban	O.18	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD30_G13_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban	O.18	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD32_G15_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban	O.18	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD33_G16_ANB_70 - Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban	O.18	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD33b_G17_AMR_70 - Antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem kompenzációs kifizetése	O.18	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD35_F02_FEC_70 - Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	O.15	Nem	Igen	Igen	Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD36_F03_GEN_70 - Erdő- genetikai többéves kötelezettségvállalások	O.19	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70)	RD39_F06_AFM_70 - Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	O.16	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ASD(72)	RD23_G06_NAG_72 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	O.13	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	ASD(72)	RD34_F01_NAF_72 - Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	O.13	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD01a_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fejlesztése	O.20	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD01b_E01_FRM_73 - Fiatal mezőgazdasági termelők beruházásainak támogatása	O.20	Igen	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD01c_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása	O.20	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD01d_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fejlesztése az ammónia-kibocsátás csökkentés érdekében	O.20	Nem	Igen	Igen	Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD01e_E01_FRM_73 - Állattartó telepek járványvédelmi beruházásainak támogatása, sertéságazat esetén a farokkurtítás visszaszorításával	O.20	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	O.20	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD04a_E02_FON_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése	O.24	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD04b_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez kapcsoló zöld beruházások támogatása	O.24	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD09a_B05_SML_73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntartható fejlesztése	O.20	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD09b_R14_OGR_73 - Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	O.24	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD11_B07_DVF_73 - Mezőgazdasági termelők tevékenységének diverzifikációja	O.24	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD12_W01_WTO_73 - Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás	O.20	Nem	Nem		Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD18_I03_JGR_73 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása	O.20	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások	O.21	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD38_F05_AFI_73 - Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	O.24	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD40_F07_INP_73 - Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	O.24	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD41_F08_INN_73 - Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)	O.23	Nem	Igen	Igen	Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD42_R01_RAN_73 - Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	O.22	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INVEST(73-74)	RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	O.22	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INSTAL(75)	RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	O.25	Igen	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	INSTAL(75)	RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával	O.27	Nem	Nem		Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	INSTAL(75)	RD08_B04_BIS_75 - Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	O.27	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	RISK(76)	RD16_I01_INS_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás	O.9	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	RISK(76)	RD17_I02_IST_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	O.9	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD07_B03_YFO_77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	O.30	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD37_F04_FRC_77 - Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD44_R03_POG_77 - Termelői csoportok, termelői szervezetek támogatása	O.28	Nem	Nem		Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD45_R04_GIS_77 - Együtműködések támogatása új OEM/OFJ/FJ/HKT létrehozására az EU-s minőségrendszerek keretében	O.29	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD46_R05_GIJ_77 - Együtműködések már létező nemzeti minőségrendszer vagy uniós minőségrendszerben bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén	O.29	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD48_R07_QSP_77 - Minőségrendszerek tájékoztatói és promóciós tevékenységének támogatása	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD50_R10_SEC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térsgégi aktív-és ökoturisztikai fejlesztéséért	O.32	Nem	Nem		Nem

EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD56_D03_SVC_77 - Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállításának támogatásért (okos falu)	O.32	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	O.31	Nem	Nem		Igen
EMVA	Vidékfejlesztés	COOP(77)	RD61_A05_EIP_77 - Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	O.1	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	KNOW(78)	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	KNOW(78)	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33	Nem	Nem		Nem
EMVA	Vidékfejlesztés	KNOW(78)	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33	Nem	Nem		Nem

5.1. Közvetlen kifizetések formájában megvalósuló beavatkozások

BISS(21) - Basic income support for sustainability

DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP01_E01_BISS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	BISS(21) - Basic income support for sustainability
Közös kimeneti mutató	O.4. Azon hektárok száma, amelyek után alapszintű jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.

R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya

R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)

R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei
Leírás

A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás a mezőgazdasági termelők jövedelembiztonságát megteremtő közvetlen támogatási rendszer elsődleges alappillére. Az SO1 specifikus célkitűzést elősegítő olyan beavatkozás, amely különös célzottságot sem területi, sem tevékenységi szempontból nem tartalmaz, egyedül az aktív mezőgazdasági termelői státusz az, ami szűkíti a lehetséges jogosultak körét.

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Alaptámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki:

- Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- A kérelmezett terület vonatkozásában a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján földhasználónak minősül;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatásként valósítják meg ezt az alapszintű jövedelemtámogatást? (28. cikk)

Igen Nem

Milyen támogatási formát használnak a mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatáshoz? (28. cikk)

Egyösszegű átalány(ok) Hektáronkénti kifizetés(ek)

Mi a mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatás maximális összege? (28. cikk)

Van-e egyéb észrevétele vagy indoklása a mezőgazdasági kistermelők részére nyújtott támogatással kapcsolatban?

Territorialitás (22. cikk (2) bekezdés)

Igen Nem

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP01_O04_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP01_O04_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege

Az alaptámogatás célja, hogy a mezőgazdasági termelők számára biztosítson egy minimális alapjövedelmet, amely a jövedelembiztonságon keresztül hozzájárulhat a vidéki életminőség javulásához, valamint a vidék népesség megtartó képességének erősödéséhez. A mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagtól való elmaradását a SWOT elemzés is feltárta, így a szükségletek beazonosítása egyértelműen alátámasztja e támogatás jogosságát.

A BISS keret és a fajlagos érték meghatározásának módszertana

A BISS éves kerete a tervben 735,4 millió euró, amely az átcsoportosítás utáni közvetlen támogatási boríték 54,7%-át teszi ki. Ezzel a BISS a legnagyobb forrású közvetlen támogatási elem.

Az alaptámogatás (BISS) az SO1 specifikus célkitűzést elősegítő beavatkozás, a mezőgazdasági termelők jövedelembiztonságát megteremtő közvetlen támogatási rendszer elsődleges alappillére. Célja, hogy a mezőgazdasági termelők számára biztosítson egy minimális jövedelmet, amely a jövedelembiztonságon keresztül hozzájárulhat a vidéki életminőség javulásához, valamint a vidék népesség megtartó képességének erősödéséhez.

A mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagtól való elmaradását a SWOT elemzés is feltárta, így a szükségletek beazonosítása egyértelműen alátámasztja e támogatás jogosságát.

SO1 SWOT vonatkozó gyengeségei

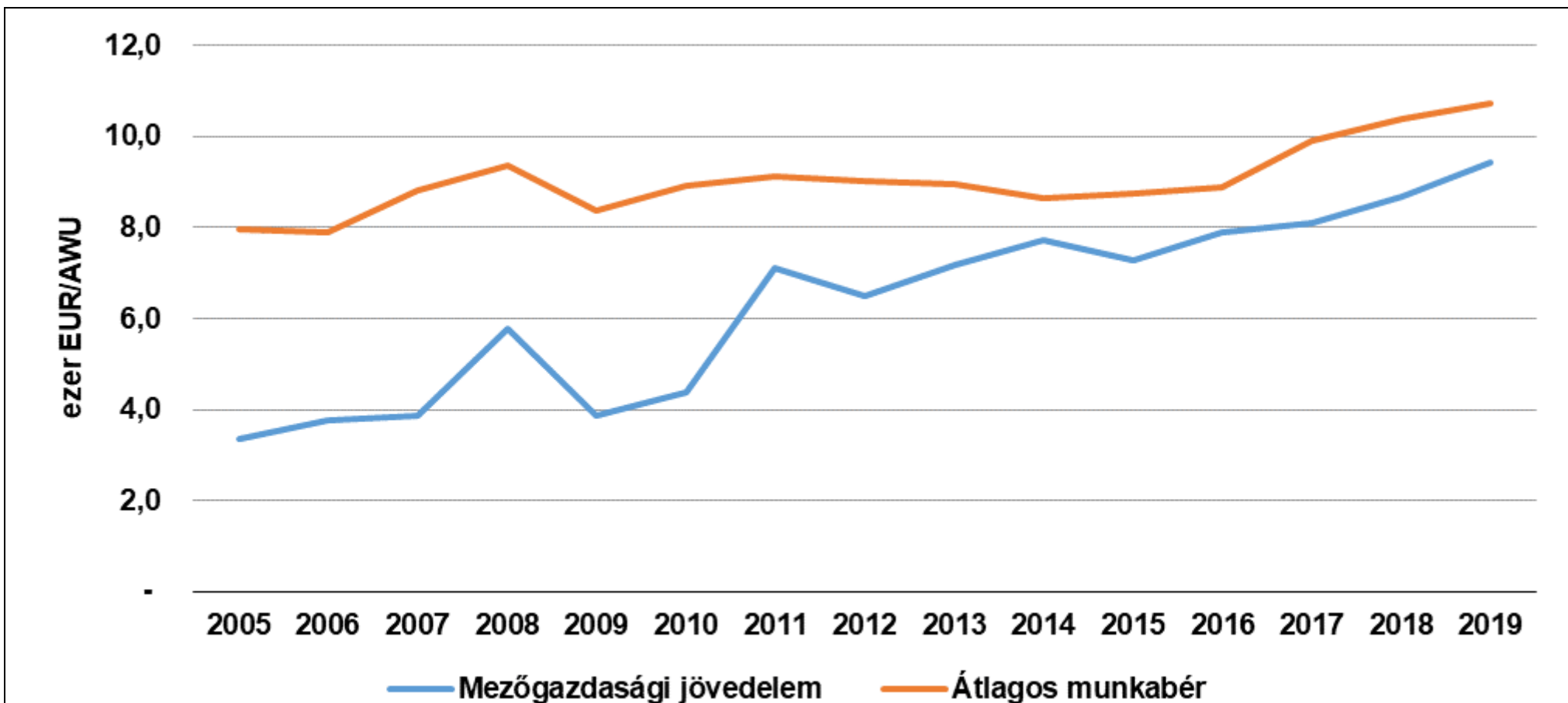
Gy.1. Mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagnál alacsonyabb szintje [SO1/1.1.]

Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízlalás, bikahízlalás stb.) [SO1/1.1.] [SO1/1.2.] [SO1/2.3.]

Gy.3. Mezőgazdasági vállalkozások, különösen a kisüzemek és egyes ágazatok jövedelmezőségének erős függősége a közvetlen támogatásoktól

Gy.4. Uniós összevetésben magas termelési költségek és gyenge hatékonyság

1.ábra: Mezőgazdasági munkajövedelem átlagos munkabérhez viszonyított alakulása Magyarországon

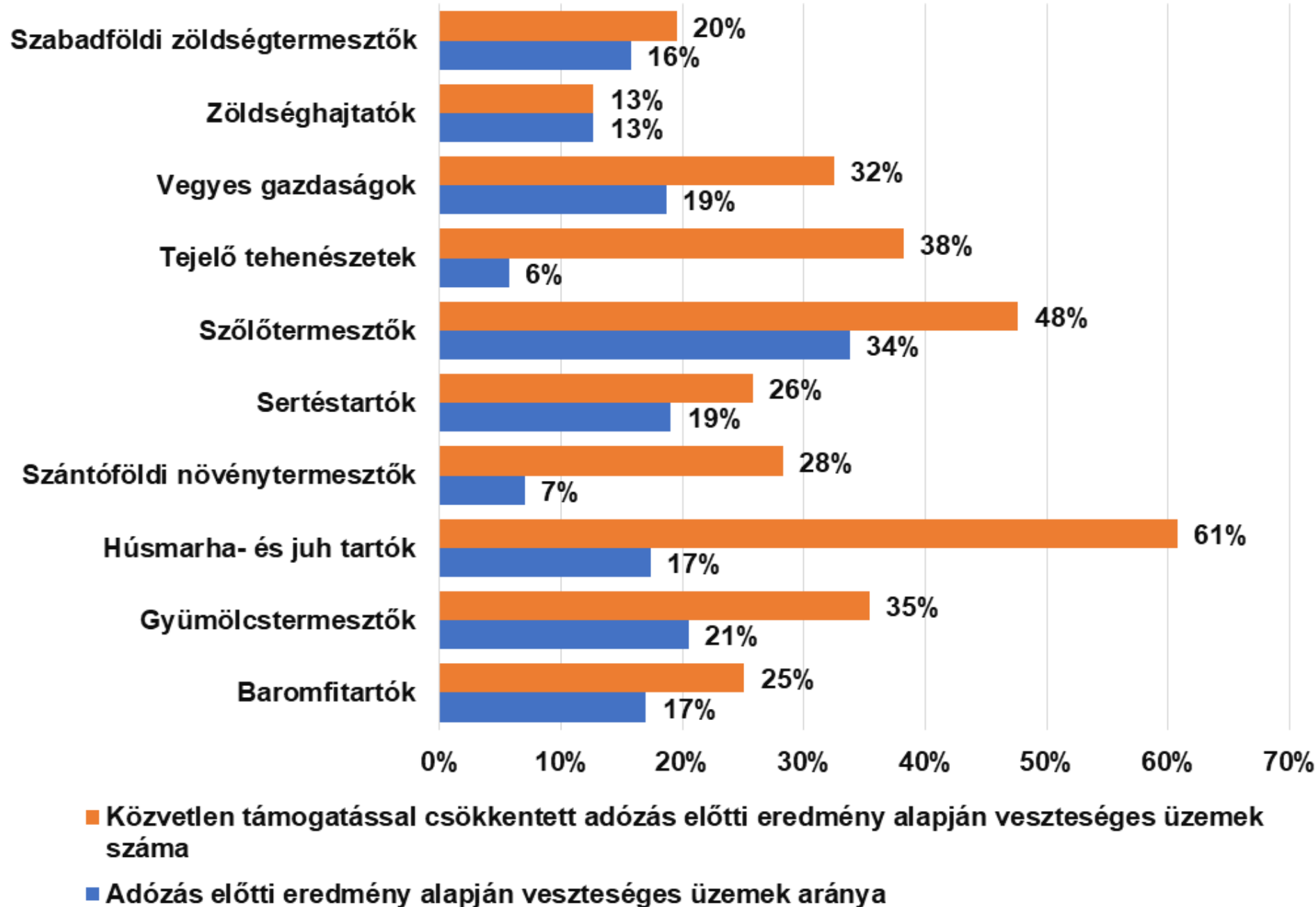

Forrás: EUROSTAT adatok alapján AKI számítás

Az 1. ábra azt mutatja, hogy Magyarország EU-csatlakozását követő 5-6 évben a mezőgazdasági jövedelmek közelítettek a nemzetgazdasági szinten jellemző átlagos munkabérekhez, azonban 2014 óta a különbség nem csökkent tovább. Ez alátámasztja azt az igényt, hogy a közvetlen termelői jövedelemtámogatások jelentős részét továbbra is minden mezőgazdasági termelő megkapja.

A 2. ábrán pedig termelési irányonként is látható, hogy közvetlen támogatások hiányában az üzemek működése milyen arányban lenne veszteséges.

2.Veszteséges mezőgazdasági üzemek aránya Magyarországon, termelési irány szerint (2019)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP01_004_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	147,06	147,06	147,06	147,06	135,39	
	Minimális tervezett egységösszeg	125,00	125,00	125,00	125,00	115,08	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	169,12	169,12	169,12	169,12	155,70	
	O.4 (egység: Hektár)	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	735 300 000,00	735 300 000,00	735 300 000,00	735 300 000,00	676 950 000,00	3 618 150 000,00
ÖSSZESEN	O.4 (egység: Hektár)	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	25 000 000,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	735 300 015,55	735 300 015,55	735 300 015,55	735 300 015,55	676 950 000,37	3 618 150 062,57
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökorendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability

DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP02_E02_CRIS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CRISS(29) - Complementary redistributive income support for sustainability
Közös kimeneti mutató	O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei Leírás

A redisztributív támogatás célja a kis- és közepes gazdaságok első hektárjaira kiegészítő támogatás nyújtása, elismerve a méretükből adódó nehézségeiket, hátrányait, egyúttal pedig biztosítani számukra egy elvárt jövedelemszintet. A SWOT-ból eredő szükségletek között egyértelműen azonosításra került ez az igény.

A magyar modellre vonatkozó szakpolitikai döntések célzottabb közvetlen támogatási rendszert eredményeznek. A 2015–2022-es időszakhoz képest sokkal erőteljesebb jövedelem átcsoportosítás irányul a kis- és közepes méretű gazdaságok irányába (14%, szemben a 2020-as 3%-nál alacsonyabb értékkel). A forrásoknak a kis- és középméretű gazdaságok irányába történő átcsoportosítását, beleértve a közvetlen kifizetések méltányosabb elosztását 2023-tól azzal segítjük elő, hogy a fenntarthatóságot elősegítő kiegészítő átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatást (CRISS) alkalmazzuk a mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott támogatás (korábbi SFS), valamint a degresszió/capping alkalmazása helyett. Ezzel a támogatási rendszer egyszerűsödését várjuk.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Redisztributív támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra (BISS) jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok azonosak az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel:

- Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- A kérelmezett terület vonatkozásában a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján földhasználónak minősül;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás két lépcsőben kerül bevezetésre, két egységes fajlagos értékkel. A beavatkozásra a közvetlen támogatási boríték 14%-a kerül elkülönítésre. A redisztributív támogatás kedvezményezettjei az első 10 hektárjukra 80 EUR, a 10-150 hektár közötti területükre pedig 40 EUR támogatást kaphatnak. A redisztribúciós hatás erősítése érdekében a kifizetésre csak azon termelők jogosultak, akik legfeljebb 1 200 hektár területtel rendelkeznek. A 2015-2022 közötti időszakban Magyarországon alkalmazott capping szabályainak szellemében – megjegyezve, hogy a degresszió és capping alkalmazásától Magyarország 2023-tól eltekint - az 1 200 hektár feletti üzemek az első hektárjaikra sem kapnak redisztributív támogatást.

Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

Alkalmaznak-e területi differenciálást az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatással kapcsolatban?

Igen Nem

A különböző hektártartományokra különböző összegeket alkalmaznak? (a 29. cikk (3) bekezdése)

Igen Nem

Ha igen, milyen hektártartományok alapján? (a 29. cikk (3) bekezdése)

Összegek	
40,00	10,00 ha to 150,00 ha
80,00	1,00 ha to 10,00 ha

Mekkora a mezőgazdasági termelőnkénti maximális hektárszám, amely után az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatást folyósítják? (a 29. cikk (3) bekezdése)

150,00

– Kizárnak-e mezőgazdasági üzemeket az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásból a fizikai méretük alapján?

Igen Nem

A 2015-2022 közötti időszakban Magyarországon alkalmazott capping szabályainak szellemében – megjegyezve, hogy a degresszió és capping alkalmazásától Magyarország 2023-tól eltekint - az 1200 hektár feletti üzemek az első hektárjaikra sem kapnak redisztributív támogatást. Ez egyben javítja a beavatkozás célzottságát.

– Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatással kapcsolatos további szabályok és/vagy magyarázatok

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP02_O07_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1	Egységes		R.4; R.6; R.7
DP02_O07_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2	Egységes		R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP02_O07_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1

1. sáv: 1-10 hektár

- A 2020. évi egységes kérelmek alapján a közvetlen támogatásban részesülő gazdaságok átlagos üzemmérete ~30 hektár volt.
- A magyar üzemszerkezetből az látszik, hogy a közvetlen támogatásban részesülő gazdaságok között több mint 104 000 olyan kistermelő van, aki 10 vagy annál kevesebb hektárnyi területtel rendelkezik, együttesen mintegy 416 000 hektárt lefedve. Ők teszik ki a közvetlen támogatást igénylő termelők 62%-át, a jogosult területnek pedig több mint 8%-át.
- Ez az üzemméret nagyon érzékeny, alacsony alkuerővel bír és így nagyobb a kitétségük a piaci zavarok (pl. árak volatilitása) esetén, mint a közepes és nagygazdaságoknak. Speciális helyzetük miatt indokolt a megkülönböztetett kezelésük, még a redisztributív támogatáson belül is.
- A 10 hektár összhangban áll a GAEC 7. (vetésforgó) és 8. (nem termelési célú tájképi elemek) számú előírásai esetében adható mentességek mérethatárával, ami erősíti a terv különböző elemei közötti szinergiát. Ez indokolja továbbá azt, hogy az első sáv nem az átlagos üzemméretig, hanem az első 10 hektárra célozza a magasabb fajlagos összeget.
- Az egyes kategóriák közötti támogatási szint aránytalan eltolódásának („*threshold effect*”) enyhítése érdekében a 10 és 1 200 hektár közötti üzemek szintén jogosultak lennének az emelt szintű fajlagos támogatásra az első 10 hektárjuk után.

A variancia mértékének alátámasztása:

A redisztributív támogatást Magyarország mindaddig nem alkalmazta. Ennek megfelelően sem a végrehajtási, sem pedig a termelői oldalról nincs kellő tapasztalat. Ezzel együtt, a korábbi évek kérelmezési adatai - közte az egységes területalapú támogatási (SAPS) jogcímen kapott kifizetéssel érintett mezőgazdasági terület nagysága - alapján viszonylag pontosan megbecsülhető a várható kedvezményezettek köre.

A 30%-os varianciának a közvetlen támogatások esetében meglévő pénzügyi rugalmassággal (2021/2115/EU rendelet 101. cikk) történő tervezés szempontjából van jelentősége. A bizottsági álláspont szerint magas variancia alapvetően a források maximális felhasználását hivatott elősegíteni, tekintettel arra, hogy a támogatás jogosultjainak számától, illetve a további – alább részletezett - potenciális hatásoktól függetlenül a 98. cikkben előírt 10%-os minimális kiadási arány (Magyarország

esetében 14%) teljesíthető legyen anélkül, hogy más beavatkozásokról forrásokat kelljen átcsoportosítani év közben.

A CRISS jogcím esetében kockázati tényezőként azonosítottuk a következőket:

- A jogosult gazdaságok számát befolyásoló olyan átrendeződések, amelyek nem esnek a mesterséges körülményteremtés kategóriájába (Pl. egy nyugdíjba vonuló termelő a három fia között egyenlő részletekben megosztja a területét, amellyel ezt követően a fiatalok külön-külön rendelkeznek, akár teljesen különböző profilú tevékenységbe kezdve). Ennek csökkentő hatása lesz a fajlagos értékre nézve.
- A földbérleti szerződések lejáratával kapcsolatos átrendeződések. Tekintettel arra, hogy a földbérleti szerződések magánjogi szerződések, nem áll rendelkezésre a lejáratral érintett szerződések arányára vonatkozó információ, következésképpen arról sincs előzetesen tudomásunk, hogy ezek mekkora földterületet érintenek évente. Ahogy az SO1-re vonatkozó SWOT elemzés is alátámasztja, Magyarországon jelentős a bérelt földterületen gazdálkodók száma, bár tény, hogy jellemzően a gazdaságmérettel együtt növekszik a bérelt területek aránya. (Lásd a lenti táblázatot.). Ugyanakkor az 5-150 hektár közötti kategóriában jellemző 50,5% már igen magas, figyelembe véve azt, hogy a redisztributív támogatás jelentős része (a javasolt két lépcsőből a magasabb fajlagos érték) ezen hektárookra érkezik.

Pl.: Egy 150 hektáros terület földbérleti szerződése lejár. Amennyiben nem egy egyszerű szerződés hosszabbítás történik, akkor nem megjósolható, hogy az adott terület egy másik gazdaság méretét növeli-e a következő időszaktól vagy éppen további termelők jutnak bérelt földterülethez, amelynek hatására 8-10 kisebb gazdaság jön létre. Ez jelentős tervezési kockázatnak tekinthető országos szinten.

Bérelt mezőgazdasági földterületek aránya birtokméret szerinti bontásban Magyarországon, 2010-2020

Méretkategória (ha)	2010 (%)	2013 (%)	2016 (%)	2020 (%)
<=1	0,1	0,1	0,1	0,1
1-<=5	22,2	18,7	17,5	19,6
5-<=150	52,3	53,4	51,6	50,5
150-<=1200	90,4	90,4	91,6	90,8
1200<	98,8	98,5	99,2	98,9

Forrás: ÁMŐ (2010), GSZŐ (2013, 2016) és Agrárcenzus (2020) adatok alapján, AKI kalkulációk

A tervben jelzett két fajlagos érték mellett ilyen megfontolások alapján került meghatározásra a +/- 30%-os minimum és maximum érték. A terv végrehajtása során, a későbbiekben megszerzett tapasztalatok alapján akár szűkíthető lehet majd a sáv, de jelen ismereteink szerint az induláshoz szükség van e garanciára a jogcím

zökkenőmentes végrehajtásához.

DP02_O07_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2

2. sáv: 10-150 hektár

- A redisztributív támogatás célja a Stratégiai Terv rendelet 29. cikk (2) pontja szerint a kis és közepes mezőgazdasági üzemek irányába történő forrásátcsoportosítás.
- A 2. sáv kialakításának céljai:
  - o Az egyes kategóriák közötti támogatási szint aránytalan eltolódásának („*threshold effect*”) enyhítése.
  - o Az életképes, árutermelő családi gazdaságok ne szenvedjenek aránytalan hátrányt a kötelezően alkalmazandó forrásátcsoportosítás következtében, ezért esetükben ez a sáv a veszteségek minimalizálását célozza. 2023-tól a SAPS és zöldítés jogcímeit felváltó BISS fajlagos értéke mintegy 30%-kal csökken. Ez a kiesés kritikusnak bizonyulhat egy olyan üzemkategória esetében, amelyet 2015-2022 között semmilyen formában nem érintett az igazságosabb forráselosztási cél megvalósítása (kistermelői támogatás vagy degresszió/capping).
- Magyarország az elmúlt évtizedben jelentős erőfeszítéseket tett a közepes méretű családi gazdaságok megerősítése érdekében, így e családok vidéken tartása és gazdálkodásuk, megélhetésük segítése kiemelt politikai célunk. Mivel azonban a kisgazdaságok esetében említett hátrányok itt már kevésbé erősek, a fajlagos támogatás az első lépcsőben alkalmazott összeg fele.

A variancia mértékének alátámasztása:

A redisztributív támogatást Magyarország mindaddig nem alkalmazta. Ennek megfelelően sem a végrehajtási, sem pedig a termelői oldalról nincs kellő tapasztalat. Ezzel együtt, a korábbi évek kérelmezési adatai - közte az egységes területalapú támogatási (SAPS) jogcímen kapott kifizetéssel érintett mezőgazdasági terület nagysága - alapján viszonylag pontosan megbecsülhető a várható kedvezményezettek köre.

A 30%-os varianciának a közvetlen támogatások esetében meglévő pénzügyi rugalmassággal (2021/2115/EU rendelet 101. cikk) történő tervezés szempontjából van jelentősége. A bizottsági álláspont szerint magas variancia alapvetően a források maximális felhasználását hivatott elősegíteni, tekintettel arra, hogy a támogatás jogosultjainak számától, illetve a további – alább részletezett - potenciális hatásoktól függetlenül a 98. cikkben előírt 10%-os minimális kiadási arány (Magyarország esetében 14%) teljesíthető legyen anélkül, hogy más beavatkozásokról forrásokat kelljen átcsoportosítani év közben.

A CRISS jogcím esetében kockázati tényezőként azonosítottuk a következők:

- A jogosult gazdaságok számát befolyásoló olyan átrendeződések, amelyek nem esnek a mesterséges körülményteremtés kategóriájába (Pl. egy nyugdíjba vonuló termelő a három fia között egyenlő részletekben megosztja a területét, amellyel ezt követően a fiatalok külön-külön rendelkeznek, akár teljesen különböző profilú tevékenységbe kezdve). Ennek csökkentő hatása lesz a fajlagos értékre nézve.
- A földbérleti szerződések lejáratával kapcsolatos átrendeződések. Tekintettel arra, hogy a földbérleti szerződések magánjogi szerződések, nem áll rendelkezésre a lejáratral érintett szerződések arányára vonatkozó információ, következésképpen arról sincs előzetesen tudomásunk, hogy ezek mekkora földterületet érintenek évente. Ahogy az SO1-re vonatkozó SWOT elemzés is alátámasztja, Magyarországon jelentős a bérelt földterületen gazdálkodók száma, bár tény, hogy jellemzően

a gazdaságmérettel együtt növekszik a bérelt területek aránya. (Lásd a lenti táblázatot.). Ugyanakkor az 5-150 hektár közötti kategóriában jellemző 50,5% már igen magas, figyelembe véve azt, hogy a redisztributív támogatás jelentős része (a javasolt két lépcsőből a magasabb fajlagos érték) ezen hektárookra érkezik.

Pl.: Egy 150 hektáros terület földbérleti szerződése lejár. Amennyiben nem egy egyszerű szerződéshosszabbítás történik, akkor nem megjósolható, hogy az adott terület egy másik gazdaság méretét növeli-e a következő időszaktól vagy éppen további termelők jutnak bérelt földterülethez, amelynek hatására 8-10 kisebb gazdaság jön létre. Ez jelentős tervezési kockázatnak tekinthető országos szinten.

Bérelt mezőgazdasági földterületek aránya birtokméret szerinti bontásban Magyarországon, 2010-2020

Méretkategória (ha)	2010 (%)	2013 (%)	2016 (%)	2020 (%)
<=1	0,1	0,1	0,1	0,1
1-<=5	22,2	18,7	17,5	19,6
5-<=150	52,3	53,4	51,6	50,5
150-<=1200	90,4	90,4	91,6	90,8
1200<	98,8	98,5	99,2	98,9

Forrás: ÁMŐ (2010), GSZÖ (2013, 2016) és Agrárcenzus (2020) adatok alapján, AKI kalkulációk

A tervben jelzett két fajlagos érték mellett ilyen megfontolások alapján került meghatározásra a +/- 30%-os minimum és maximum érték. A terv végrehajtása során, a későbbiekben megszerzett tapasztalatok alapján akár szűkíthető lehet majd a sáv, de jelen ismereteink szerint az induláshoz szükség van e garanciára a jogcím zökkenőmentes végrehajtásához.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DPO2_007_U01_HA - A fenntarthatóságot elősegítő,	Tervezett egységösszeg	79,99	79,99	79,99	79,99	73,82	
	Minimális tervezett egységösszeg	55,99	55,99	55,99	55,99	51,67	

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összeg 1	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	103,99	103,99	103,99	103,99	95,97	
	O.7 (egység: Hektár)	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	1 004 602,14	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	80 358 125,18	80 358 125,18	80 358 125,18	80 358 125,18	74 159 729,97	395 592 230,69
DP02_007_U02_HA - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege 2	Tervezett egységösszeg	40,00	40,00	40,00	40,00	36,91	
	Minimális tervezett egységösszeg	28,00	28,00	28,00	28,00	25,84	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	52,00	52,00	52,00	52,00	47,98	
	O.7 (egység: Hektár)	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	2 720 453,94	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	108 818 157,60	108 818 157,60	108 818 157,60	108 818 157,60	100 411 954,93	535 684 585,33
ÖSSZESEN	O.7 (egység: Hektár)	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	3 725 056,08	18 625 280,40
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	189 176 282,80	189 176 282,80	189 176 282,80	189 176 282,80	174 571 684,92	931 276 816,12
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás

DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP03_B01_YFS_16
A beavatkozás neve	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.6. A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

SO8 A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységeiben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás	1	Igen

	okozta károk kezelése a mezőgazdaságban		
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.4	Fiatal gazdák hitelhez jutásának könnyítése	2	Részben
8.1.2	Vidéki mikrovállalkozások jövedelmezőségének javítása	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.36 KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt
R.37 A KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei Leírás

<p>Az I. pilléres fiatal gazda támogatás a fiatal mezőgazdasági termelők indulását hivatott megkönnyíteni, tekintettel arra, hogy a gazdálkodás megkezdése jellemzően magas költségekkel jár, emellett az induló gazdaságok hitelképessége is csekély. A jogosultsági feltételek kiszélesítésével a beavatkozás erősebb ösztönzőerővel bír majd a potenciális jogosultak körében, így javítva a generációváltás elősegítésére irányuló uniós célkitűzés megvalósulását. Az I. Pillérben a pénzügyi források, a fajlagos támogatási összeg és a területi felső határ is érdemben emelkedik, amely kifejezi Magyarország eddiginél erőteljesebb elkötelezettségét.</p> <p><u>Demográfiai háttér:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A 2010 óta rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy fokozatosan csökken az új belépők és ebből következően a 40 évnél fiatalabb termelők száma, míg ez a szám 2019-re történelmi mélypontra esett vissza. Az összes kérelmező létszámának 2,5%-át tették ki az új belépők (4 193 cég és magánszemély), míg ezek közül a 40 évnél fiatalabbak csak 1528-an voltak, ami a teljes sokaság kevesebb, mint 1%-a volt. • A területi adatokat érintően látható, hogy jelentősen csökkent az új belépőknél lévő területnagyság, ami a teljes támogatható terület 1,3%-át tette ki 2019-ben, míg csak 0,4%-át a 40 évnél fiatalabb kezdő mezőgazdasági vállalkozások esetében. • Legfontosabb megállapítás ugyanakkor az, hogy a „demográfiai tartalék” kimerülni látszik, 2020-ra érdemi visszaesést lehet tapasztalni a kérelmezők száma és a bejelentett területek nagyságát érintően, mely tendencia a következő években is folytatódhat.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Fiatal gazda kiegészítő jövedelemtámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok egy része azonos az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel.

Speciális jogosultsági kritériumok:

- Az alaptámogatási kérelem benyújtásakor a kérelmező legalább 18 éves és 40 évnél nem idősebb;
- A támogatás legfeljebb 5 évig igényelhető;
- A támogatást a fiatal mezőgazdasági termelő, vagy egy vagy több, a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy évente az egységes kérelem keretében igényelheti;
- Az alaptámogatási kérelmét első alkalommal benyújtó termelő nyilatkozik arról, hogy mezőgazdasági tevékenységet legkorábban rövid idővel a kérelem benyújtása előtt kezdte meg;
- A támogatott terület nem lehet nagyobb, mint 300 hektár;
- A vonatkozó nemzeti jogszabályban lefektetett, mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik. A képzettségi előírás minimum 2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható;
- A 2023 előtt belépő, de az 5 éves időtartamot még nem letöltő fiatal gazdák („átmeneti fiatal gazdák”) a fennmaradó években továbbra is igényelhetik a támogatást, de már az új fajlagos összegekre lesznek jogosultak;

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A beavatkozás hány évig nyújt támogatást a fiatal mezőgazdasági termelőknek? **5**

Milyen feltételek vonatkoznak a tevékenység megkezdésének meghatározására?

A mezőgazdasági tevékenység megkezdésének azt az időpontot kell tekinteni, amikor a támogatást igénylő fiatal mezőgazdasági termelő (jogi személy esetében a jogi személyben legkorábban tényleges és hosszú távú ellenőrzést gyakorló fiatal mezőgazdasági termelő, vagy a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló bármely jogi személy) első alkalommal alaptámogatás iránti kérelmet nyújtott be.

Az első kérelembenyújtás, mint a mezőgazdasági tevékenység megkezdésének időpontja - Indoklás

1. A közvetlen támogatások hatályán kívül eső mezőgazdasági tevékenység megkezdése nem vagy csak nagy adminisztratív teher mellett állapítható meg.

A magyar tervek alapján a fiatal mezőgazdasági termelőkre vonatkozó támogatást természetes személyek és jogi személyek is igénybe vehetik. Mivel a két kérelmezői kör eltérő jogi hátterű, így a mezőgazdasági tevékenység

kezdő időpontját eltérő módon lehet adminisztratív eszközökkel nyomon követni.

A **természetes személyek** esetében egy minimális mezőgazdasági tevékenység végzéséhez nincs szükség engedélyre, nincs bejelentési kötelezettség. A Kifizető Ügynökséghez sem szükséges regisztrálnia egészen addig, amíg támogatási kérelmet be nem nyújt. A természetes személyek esetében ezért nem határozható el pontosan, hogy mikor végzett először a kérelmező kiegészítő, illetve hobbi tevékenység keretében kedvtelésből mezőgazdasági munkát és mikor vált ez üzletszerű tevékenységgé. Ugyanakkor amint földhasználat kapcsolódik a tevékenységhez, akkor a gazdasági érdekek azt diktálják, hogy az üzleti tevékenysége eredményessége érdekében vegye igénybe a közvetlen támogatási jogcímekeket, különösen az alaptámogatást, a redisztributív kifizetést, valamint a fiatal gazda kifizetést. Fontos, hogy a támogatási jogosultságokon alapuló rendszerrel ellentétben a magyar BISS támogatás a jelenlegi SAPS rendszerre hasonlít, ezért minden mezőgazdasági földterület jogosult lehet a támogatásra, ahhoz nincs szükség jogosultságokra. Éppen ezért joggal vélelmezhető, hogy akinek a terület a rendelkezésére áll, az be is jelentkezik a támogatási rendszerbe.

A **jogi személyek** esetében a vállalkozás indítása adminisztratív úton ugyan nyomon követhető és pontosan dokumentálható (pl. a cég alapítása), de a közhiteles adatbázisok nem rögzítik, hogy üzletszerű tevékenység keretében mikor kerül sor először a mezőgazdasági tevékenység végzésére. Egy cég megalapítása tehát önmagában még nem jelenti, hogy a megalapítást követően valós termelésre ténylegesen mikor is fog sor kerülni különösen akkor, ha a cég céljai között mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységek is fel vannak sorolva.

2. A fiatal mezőgazdasági termelők kezdeti pénzügyi helyzete

A generációváltást elősegítő uniós szintű közös erőfeszítések legfőbb indoka az elöregedő gazdatársadalom, valamint az, hogy a mezőgazdasági tevékenységet megkezdő termelők jelentős hátrányban vannak a versenytársakhoz képest. A mezőgazdasági tevékenységük megkezdésekor a fiatal gazdáknak magas induló költségekkel kell számolniuk (földhöz jutás, indulás kezdeti költségei, gépbszerzés, épületek, nehezebb hitelfeltételek). Éppen ez az, amiért a Közös Agrárpolitika a gazdálkodás kezdeti szakaszában nyújt segítséget számukra. Közgazdasági alapon vizsgálva tehát, nem életszerű, hogy egy fiatal gazda a tevékenységét az alaptámogatás (BISS), a redisztributív kifizetés (CRISS) és a fiatal gazda kiegészítő kifizetés nélkül kezdje meg. Ez egész egyszerűen ellentétes lenne a gazdasági érdekeivel, sőt a területhasználat bejelentése kötelezettségként is megjelenik. A benyújtott magyar tervek szerint egy kisebb földterületre akár 370 eurót is kitehet hektáronként ez a három egyszerűen igényelhető jogcím.

3. Az „átmeneti fiatal gazdákkal” kapcsolatos érvek

Élni kívánunk a Stratégiai Terv rendelet 30. cikk 2. pontjának második bekezdésében foglalt lehetőséggel, és a fiatal gazda támogatásba 2023 előtt bejelentkező termelők továbbra is jogosultak lesznek a kifizetésre, immár a magasabb fajlagos összeggel és magasabb területnagyságig. Mind a jogbiztonság védelme, mind pedig az adminisztratív terhek csökkentése érdekében logikus döntés, hogy a két kedvezményezett csoportra egyazon feltételek vonatkozzanak.

4. A fiatal gazdák induló támogatására való jogosultság módosított javaslata

A Kifizető Ügynökség egyszerű adminisztratív ellenőrzés útján képes igazolni, hogy a kérelmet benyújtó termelő adott e már korábban be kérelmet, vagy sem.

Az itt bemutatott érvek és megfontolások alapján született az a döntés, hogy az egységes kérelem első beadását egyben az érdemi mezőgazdasági tevékenység kezdetének tekintjük. Mindazonáltal, a Bizottság érvelését részben elfogadva, beépítünk egy nyilatkozattételi lépést a kérelmezési folyamatba, amelyben a termelő jogi felelősségének tudatában nyilatkozik a mezőgazdasági tevékenységének kezdeti időpontjáról. Ezzel kizárhatóak azon esetek, amikor egy fiatal mezőgazdasági termelő az első területalapú közvetlen támogatási kérelmének benyújtását megelőzően már folytatott valamilyen szintű mezőgazdasági tevékenységet, és adott esetben emiatt már nem minősülhet induló gazdaságnak. Megjegyzendő, hogy a fent leírt érvek alapján ezen esetek inkább elméleti valószínűséggel bírnak.

Ezzel együtt feltételezhető, hogy a tevékenységüket 2023 előtt megkezdő fiatal gazdák legkésőbb a 2022. kérelmezési évben beléptek a rendszerbe.

Fontos itt megemlíteni, hogy a „*newly set up*” követelménye a mostani rendszerben is szerepel „*who are setting up for the first time*” formában (1307/2013/EU, 50. cikk (2) bekezdés), ami megítélésünk szerint hasonló jelentéssel bír. Ezzel kapcsolatban a Bizottság többször is kifejtette, hogy az egységes kérelem benyújtását kell a tevékenység megkezdésének tekinteni^[1]. Fontos azt is látni, hogy a rendelet 30. cikk (3) bekezdése az öt éves támogatás nyújtását a kérelem első benyújtásától számolja. A (61) preambulum bekezdés úgy fogalmaz, hogy „*That type of intervention should provide young farmers with additional income support after the initial setting-up. (...) Since it should only cover the initial period of the life of the business, such payment should only be granted for a maximum duration after the submission of aid application and shortly after the initial setting-up.*”

Magyarország esetében a fentekben leírtak alapján joggal feltételezhető, hogy az „*initial setting up*” és az első benyújtás egybeesik, vagy a közöttük eltelt idő ténylegesen rövid. **Ezt megerősítendő a termelő jognyilatkozatot tesz.** A jognyilatkozatot a Kifizető Ügynökség mindaddig elfogadja, míg ezzel ellentétes tény nem kerül a birtokába pl. a meglévő adatbázisokkal történő adminisztratív keresztellenőrzés elvégzését követően.

^[1] D(2014) 1677491, D(2014) 4122056

Mi a támogatás formája: **támogatható hektáronkénti, éves, termeléstől független kifizetés**

Mennyi a hektáronkénti támogatás összege/az átalányösszeg? **157**

Meghatároztak-e maximális hektárszámot? Igen/Nem

Igen Nem

Ha igen, mekkora a maximális hektárszám? **300**

Vannak-e egyéb megjegyzései a küszöbértékekre vonatkozóan?

Magyarországon 2013 óta van hatályban a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény. A CXXII. törvény 16. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „*a földműves, valamint a 10. § (3) és (3a) bekezdésben meghatározott módon szerző személy a föld tulajdonjogát - a már tulajdonában és a haszonélvezetében lévő föld területnagyságának a beszámításával - 300 hektár mértékig szerezheti meg (földszerzési maximum).*”

A magyar jogszabályi környezet tehát minden magánszemély földműves számára a 300 hektáros birtokmaximumot írta elő. A 2015-től tartó időszakban érvényes – az uniós jog által meghatározott - 90 hektáros területi korlát a hazai törvényi szabályozás által rögzített mérethatár alatt volt. A 2021/2115 EU rendelet 30. cikk (3) bekezdés ugyanakkor érdemi könnyítést eredményezett a birtokhatár kialakítás területén.

A hazai szempontokra figyelemmel a tervezés előkészítése során, a szükségletek felmérésekor egyértelműen megjelent, hogy a 90 hektáros mérethatár növelése segítséget jelentene a fiatal mezőgazdasági termelőknek. Ebből fakadóan a hazai szabályozási környezethez történő igazítás megfelelő válasz a szükségletek kezelése szempontjából és ennek eredményeként a fiatal mezőgazdasági termelőket a maximálisan birtokolható teljes földterület tekintetében célzott támogatással segíthetünk.

További érv a 300 hektáros határ bevezetése mellett, hogy területi korlát hiányában a tervezés nehezebbé vált volna. Egy alacsonyabb korlát pedig ösztönzőként hathatott volna a birtokok mesterséges feldarabolására.

Az előzetes számítások szerint a mérethatár növelése érdemben növelheti a támogatható terület nagyságát is. A mérethatár megemelésnek hatását a legutolsó elérhető, 2020. évi adatok alapján lehet szemléltetni. A jóváhagyott adatokat alapján látható, hogy a támogatható terület (145 ezer hektár) 13,5%-al (19 500 hektárral) nőtt volna, ez a jogi személyek közül minden második számára előnyt jelentett volna.

Az ágazati helyzetértékelés és a szükségletek meghatározása során egyértelműen megjelent, hogy tervezett, a 90 hektárosnál nagyobb birtokméret életképebb és társadalmilag, valamint környezeti szempontból is fenntarthatóbb gazdálkodási környezet kialakítását eredményezhetné.

A programot a korábbi rendszer (fiatal mezőgazdasági termelők támogatása) folytatásaként hajtják végre?

Igen. A 2023 előtt belépő, de az 5 éves időtartamot még nem letöltő fiatal gazdák („átmeneti fiatal gazdák”) a fennmaradó években továbbra is igényelhetik a támogatást, de már az új, kedvezőbb fajlagos összegre lesznek jogosultak. Az új, kedvezőbb feltételek közé tartozik az is, hogy a területi felső határ 90 hektárról 300 hektárra emelkedik. Emellett természetesen az új feltételek szerinti minimális képzettségi előírásnak is meg kell felelniük.

Egyéb megjegyzések

Nincs további megjegyzés.

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5 bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP03_O06_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege	Egységes		R.36; R.37; R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP03_O06_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege

A SWOT elemzés, valamint az érintettekkel történt egyeztetések is egyértelművé tették, hogy a látható negatív folyamatok szükségessé teszik az eddigi erőfeszítések jelentős növelését. Ezért 2023-tól a célra fordított források, a fajlagos összeg, illetve a területi korlát esetében is érdemi bővítésre kerül sor. Az I. pilléres pénzügyi boríték közel másfélszeresére, a területi korlát 90-ről 300 hektárra, a fajlagos összeg pedig 67 EUR-ról 157,33 EUR-ra emelkedik.

A jelentős emelést indokolja, hogy a mezőgazdasági tevékenységük megkezdésekor a fiatal gazdáknak magas induló költségekkel kell számolniuk (földhöz jutás, indulás kezdeti költségei, nehezebb hitelfeltételek).

A beavatkozás tervezését nehezíti, hogy bizonytalanság tapasztalható a termelők általános demográfiai sajátosságait érintően. Az tervezhető és jó pontossággal megbecsülhető, hogy a jelenleg támogatásban részesülő termelők milyen arányban vesznek majd részt a következő évek intézkedéseiben. Ugyanakkor a 2023-tól belépők számát és az általuk művelt terület nagyságát – a demográfiai hatásokra is figyelemmel – kifejezetten nehéz megbecsülni.

Noha a stratégiai terv 3.2 fejezetében felsorolt intézkedések számos lehetőséget biztosítanak a társadalmi megújítás keretében elérendő sikerek elérésére, a forrásvesztés elkerülése, az intézkedés eredményességének fokozása és a KAP céljainak elérése érdekében a realitásokat követő, óvatos tervezés vált indokolttá. Ez teszi szükségessé a fajlagos támogatási összeget érintő széles sáv meghatározását.

Általánosságban megállapítható, hogy a gazdaságok vezetői jellemzően az EU-ban és Magyarországon is döntően férfiak és viszonylag idősek. Csak minden tizedik (9,5%) üzemvezető volt 40 év alatti fiatal gazda és ők uniós szinten a magánszemélyek által kezelt terület 16,9%-át művelték. A magyar arányok némileg kedvezőbbek: a termelők 13,4%-a volt 40 évnél fiatalabb és ők a magánszemélyek által művelt terület 23,1%-kán gazdálkodtak. (Eurostat, 2018^[1])

^[1] Eurostat (2018): Farmers and the agricultural labour force – statistics

1. táblázat: Termelők kor szerinti megoszlása, 2016

	40 év alatt	40 év felett	a 40 év alattiak aránya

Termelők száma, darab			
EU	256 850	2 717 950	9,5%
HU	13 860	103 410	13,4%
Mezőgazdasági hasznosítású terület, hektár			
EU	3 359 320	19 853 200	16,9%
HU	141 920	615 430	23,1%

Forrás: Eurostat alapján, 2018

Az egységes kérelmet beadó összes termelő adatainak elemzése alapján elmondható, hogy a 2010 óta rendelkezésre álló adatok alapján fokozatosan csökken egyrészt az új belépő mezőgazdasági termelők száma másrészt ezen belül is a 40 évnél fiatalabb termelők száma. A trendszerű folyamat eredményeként 2019-re történelmi mélypontra esett vissza az új belépők száma. Az összes kérelmező létszámának 2,5%-át tették ki az új belépők (2019-ben 4 193 db cég és magánszemély), míg ezek közül a 40 évnél fiatalabbak csak 1 528-an voltak, ami a teljes sokaság kevesebb, mint 1%-a volt. (2. táblázat).

2. táblázat: Új belépők létszámának megoszlása 2010-2019

EK beadás éve	Új belépők (cég+magánszemély)	40 évnél fiatalabb (magánszemély)	Teljes sokaság	Új belépők	40 évnél fiatalabbak
	termelők, fő		termelők, ezer fő	aránya a teljeshez képest %	
2010	6 845	2 467	179,88	3,8%	1,4%
2011	7 406	2 867	187,59	3,9%	1,5%
2012	9 103	3 338	188,98	4,8%	1,8%
2013	10 862	4 096	177,03	6,1%	2,3%
2014	7 833	2 688	176,89	4,4%	1,5%
2015	10 214	4 223	173,8	5,9%	2,4%
2016	8 594	4 823	173,08	5,0%	2,8%

2017	6 592	3 516	172,03	3,8%	2,0%
2018	4 411	1 761	168,96	2,6%	1,0%
2019	4 193	1 528	166,32	2,5%	0,9%

Forrás: Magyar Államkincstár 2020 adatai alapján agrárminisztériumi számítás

Amennyiben a területi adatokat is áttekintjük látható, hogy a 2010 óta tartó időszak alatt jelentősen csökkent az új belépőknél lévő területnagyság, ami a teljes támogatható terület 1,3%-át tette ki 2019-ben, míg csak 0,4%-át a 40 évnél fiatalabb kezdő mezőgazdasági vállalkozások esetében. (3. táblázat)

3. táblázat: Új belépők területének megoszlása 2010-2019

EK beadás éve	Új belépők (cég+magánszemély)	40 évnél fiatalabb (magánszemély)	Teljes sokaság	Új belépők	40 évnél fiatalabbak
	terület 1000 ha		terület millió ha	aránya a teljeshez képest %	
2010	90,9	26,0	4,97	1,8%	0,5%
2011	100,2	28,2	4,96	2,0%	0,6%
2012	118,0	33,0	4,96	2,4%	0,7%
2013	109,0	34,8	4,95	2,2%	0,7%
2014	155,4	25,4	4,94	3,1%	0,5%
2015	165,8	60,7	4,94	3,4%	1,2%
2016	116,8	55,1	4,91	2,4%	1,1%
2017	85,0	31,7	4,94	1,7%	0,6%
2018	56,0	17,5	4,95	1,1%	0,4%
2019	65,3	18,3	4,93	1,3%	0,4%

Forrás: Magyar Államkincstár 2020 adatai alapján agrárminisztériumi számítás

Az ágazatban található demográfiai adatokat érintően látható, hogy fokozatosan csökkenő tendencia eredményeként a fiatal mezőgazdasági termelők száma is

mérséklődik és további csökkenés várható. Az időszak alatt megfigyelhető, hogy a termelők száma és a kérelmezett terület is fokozatosan nőtt, majd 2020-ban jelentősen visszaesett. A bevezetést követően nőtt ugyan a jogosult termelők száma, amely 2019-ben megközelítette a 12 ezret, de 2020-ban már 9,5 ezerre esett vissza. Fontos, hogy a rendszer indulásakor nem csak 2015-ben, hanem a 2011-2015 közötti években induló termelők is jogosultak voltak a támogatásra, ami a résztvevők kezdeti magas létszámot magyarázza. (4. táblázat)

4. táblázat: A fiatal mezőgazdasági termelők támogatásának kérelmezési adatai (2015-2020)

Kérelmezési év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kérelmezők száma (db)	7 690	10 724	12 558	12 366	14 845	12 114
Kérelmezett terület nagysága a kérelembeadás végén, (ha)	165 909	201 604	220 750	212 196	295 136	228 977
Jóváhagyott kérelemszám (db)	6 729	9 509	11 207	10 957	12 002	9 419
Jóváhagyott terület nagysága, (ha)	144 145	175 216	193 203	186 015	193 561	145 154

Forrás: Magyar Államkincstár, 2021

Az intézkedés bevezetése óta fokozatosan nőtt, majd a vizsgálat időszak végén csökkent a kérelmezett területek nagysága is.

Összefoglalóan elmondható, hogy a 2015-től induló időszak elején kihasznált lehetőséggel élő termelők után várhatóan mérsékelten lehet dinamizálni a lehetséges új belépőket. Ennek eredményeként az öt éves támogathatósági korlátra figyelemmel a „demográfiai tartalék” kimerülni látszik. A 2020-ban tapasztalt érdemi visszaesést követően a későbbi években is ilyen irányú folyamatra lehet számítani. Ennek tompítására szolgál a fajlagos támogatási összeg és a birtokhatár felemelése. A tervezést tehát mind a várható kimenetek, mind pedig az új belépők száma szempontjából bizonytalanság övezi. Emellett a generációváltás esetében minimális kiadási arányt rögzít a jogszabály. A tervezési bizonytalanságok, a forrásvesztés kockázata, valamint a minimális kiadási arány teljesítése indokoltá teszi a

tervben meghatározott +/- 50%-os eltérést.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP03_006_U01_HA - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	157,33	157,33	157,33	157,33	157,29	
	Minimális tervezett egységösszeg	78,67	78,67	78,67	78,67	78,65	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	236,00	236,00	236,00	236,00	235,94	
	O.6 (egység: Hektár)	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 686 052,00	93 449 268,00
ÖSSZESEN	O.6 (egység: Hektár)	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	118 800,00	594 000,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Unió hozzájárulás [EUR])	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 686 052,00	93 449 268,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 690 804,00	18 475 671,51	93 238 887,51
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek

DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai program

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP17_G01_ECOS_16
A beavatkozás neve	Agro-ökológiai program
A beavatkozás típusa	Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek / A 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja – Kiegészítő kifizetés az alapszintű jövedelemtámogatásba
Közös kimeneti mutató	O.8. Az ökoszisztemekből származó támogatásban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismeretetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

A beavatkozás megvalósítási területe Magyarország.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerter a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdításához

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerek, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem terén

KAP TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK kódja és leírása

AOA-A az éghajlatváltozás mérséklése, többek között a mezőgazdasági gyakorlatokból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése, valamint a meglévő széntárolók megőrzése és a szénmegkötés fokozása

AOA-D a talajdegradáció megelőzése, a talaj helyreállítása, a talaj termőképességének és a tápanyag-gazdálkodásnak [és a talajbiótának] a javítása

AOA-E a biológiai sokféleség védelme, az élőhelyek vagy a fajok megőrzése vagy helyreállítása, beleértve a tájképi elemek

vagy nem termelési célú területek fenntartását vagy létrehozását

AOA-F a növényvédő szerek, különösen az emberi egészség vagy a környezet számára kockázatot jelentő növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használatát célzó intézkedések

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása	1	Igen
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása a földhasználatváltás ösztönzésével	1	Igen
5.1.2	A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típusától függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
6.1.3	Gyepek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen

6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	1	Igen
9.2.1	Okszerű, kizárólag előrejelzésre alapozott célzott növényvédőszer használat elősegítése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.	
R.12	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.14	A kibocsátás csökkentésére és a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület)
R.19	A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.20	Az ammóniakibocsátás csökkentésére irányuló támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.21	A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.22	A tápanyag-gazdálkodás javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.23	A vízgyengésűly javítására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
R.24	Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalások által érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében
R.31	A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalások által érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve
R.34	A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.4	Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6	Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7	További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

<p>A beavatkozás leírása:</p> <p>Az agro-ökológiai alapprogram keretében a gazdálkodók az éghajlat- és környezetvédelmi célokat szolgáló, önkéntesen vállalt jó gyakorlatok elvégzésért évenként egyösszegű, hektár alapú kifizetésben részesülhetnek az</p>

Európai Parlament és Tanács (EU 2021/2115 Rendeletének 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként.

A kiegészítő kifizetési forma megválasztását többek közt az indokolja, hogy egyszerűsége miatt a termelők szempontjából vizsgálva is egy könnyebben átlátható és megérthető, tervezhető rendszer jöhet létre, amely kiemelt céljaink között szerepel. Mindemellett a top-up megközelítés a pontozási rendszerrel kombinálva képes különbséget tenni a vállalatok ambíciósintje között, miközben mégis egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül kifizetésre a termelők felé.

A 2014-2021 közötti időszakban működő ún. zöldítési kifizetés és a Vidékfejlesztési Program Agrár-környezetgazdálkodási kifizetésének kedvező tapasztalatai alapján olyan választható előírásokat határoztunk meg, melyek a gazdálkodók számára már valamennyire ismertek, érthetőek, ugyanakkor környezeti szempontból is hasznosak. A megfelelően célzott beavatkozással azt kívánjuk elérni, hogy a mezőgazdasági területek viszonylag nagy részén, sok termelő bevonásával valósulhasson meg egy környezeti szempontból is hatékony támogatási program. Annak érdekében, hogy a gazdálkodók többsége megtalálja a számára legkedvezőbb előírást, hasznosítási módoként fogalmazzunk meg választható előírásokat. Ezek az előírásoknak tekinthető mezőgazdasági gyakorlatok a talaj- és vízvédelemre, a biológiai sokféleség védelmére, valamint az éghajlatváltozás mérséklésére fókuszálnak, különös tekintettel az alábbiakra:

- talajok erózió elleni védelme;
- talajszerkezet védelme és javítása;
- a talajpotenciál megőrzése és javítása;
- a talaj biodiverzitásának védelme és javítása;
- talajok vízmegtartó képességének növelése;
- a vízminőség védelme a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése;
- a vízminőség védelme a mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentése által,
- fenntartható vízhasználat;
- a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek - különös tekintettel a szegély élőhelyekre - fenntartása és sokszínűségének növelése, ezáltal a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása, illetve a tájszerkezet javítása;
- műtrágyahasználat csökkentése, ezáltal az ammónia-emisszió csökkentése;
- mezőgazdasági területek szénmegkötésének növelése;
- fenntartható növényvédőszer-használat, integrált növényvédelem.

A megfelelő súlyú gyakorlatok megvalósulásának érdekében a választható gyakorlatokat pontoztuk és elvárásaként jelöltük meg, hogy hasznosítási módoként legalább két pontot teljesíteniük kell a gazdálkodóknak. A pontozási értékek megválasztásakor figyelemmel voltunk arra, hogy az egyes előírások lehetséges kombinációi is megfelelő erősségű környezeti hasznot jelentsenek.

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem teljes igényelt területére jár hektár alapon az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként.

Az ökörendszerre vonatkozó kötelezettségvállalások leírása

Követelmények:

Alapelvárás minden támogatást igénybe vevő gazdálkodótól a Gazdálkodási Napló vezetése és elektronikus beküldése.

A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, gyeperület, ültetvény) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül.

Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve nem Natura 2000 gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, ültetvény esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.*

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Pont	Hozzájárulás a környezeti célkitűzésekhez
Szántó	Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább február 28-ig.	1	A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talaj szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességét. Az egész télen át tartó talajtakarás hozzájárul ahhoz, hogy a növényvédőszerből származó hatóanyagok, valamint a tápanyagok a mezőgazdasági területről ne mosódjanak le a víztestekbe. Ez különösen igaz a változatos domborzatú területekre. Mindezek eredményeképpen javul a víztestek minősége. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R15
	Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén: a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el; b) 10 hektár feletti szántóterülettel rendelkezőknek	1	A gyakorlat a megfelelően diverz, eltérő kultúrákból álló vetésszerkezet kialakításával hozzájárul a talajzsarolás csökkentéséhez a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, valamint a peszticidhasználat csökkentéséhez. A szántóterületen termesztett növényfajok számának növekedésével a terménydiverzifikáció hozzájárul ahhoz, hogy mozaikosabb legyen az ott található élőhelyek is. A mozaikosság mellett azt is elősegíti a terménydiverzifikáció, hogy a több kultúra táblán foglal helyet, s így szükségszerűen növekszik a táblaszegélyek száma és hossza. Mindez kedvező hatással van a mezőgazdasági

	<p>legalább három féle növénykultúrát kell termesztani, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át;</p> <p>c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termesztani, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.</p> <p>d) 300 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termesztani, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.</p> <p>e) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább hat féle növénykultúrát kell termesztani, hat növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb</p>		<p>élőhelyekhez kötődő vadon élő fajok populációdinamikájára.</p> <p>Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO5 és SO6</p> <p>Kapcsolódó R indikátorok: R 19, R 22, R 24 és R 31</p>	
--	--	--	---	--

	65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.			
	<p>Szántóterületek 10%-ának megfelelő, a HMKÁ 8 előírás alapján védett táji elemek; mezővédő erdősávok, fasorok; táblaszegélyek (az AKG „táblaszegély” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon elem csak egyik jogcímben számolható el.), erózióvédelmi sávok; szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sávok; teraszok, erózióvédelmi létesítmények; MePAR-ban rögzített vizes élőhely; parlagon hagyott földterület (a pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával, az AKG „zöld ugar” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon tábla csak egyik jogcímbe számolható el.); ökológiai jelentőségű másodvetés növényvédő szer használata nélkül; nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület növényvédő szer használata nélkül; vagy ezek kombinációjának fenntartása.</p> <p>Ezen vállalás keretében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 5 %-át.</p>	2	<p>A gyakorlat hozzájárul a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek és tájfenntartásához, sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segít a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását. Továbbá a parlagon hagyott területek, vizes élőhelyek elősegítik a szénmegkötést, míg a mezővédő erdősávok, fasorok, illetve táblaszegélyek és erózióvédelmi sávok a talajok erózió elleni védelmét szolgálják.</p> <p>Azok a tájfenntartások (fasorok, vegyszermentes mezsgyék), amelyek állandó növényi borítást biztosítanak a táblák szegélyein, vagy folyamatosan talajtakarást biztosítanak (zöld ugar), hozzájárulnak ahhoz, hogy a növényvédőszerből származó hatóanyagok, valamint a tápanyagok a mezőgazdasági területről ne mosódjanak be a víztestekbe. Mindezek eredményeképpen javul a víztestek minősége.</p> <p>Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4, SO5 és SO6</p> <p>Kapcsolódó R indikátorok: R 14, R 19, R 21, R 31, R 34</p>	
	Amennyiben a mezőgazdasági	1	A gyakorlat hozzájárul a mozaikos tájszerkezet	

	üzemen belül a szántóterületek össz nagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 30 hektárt. Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.		kialakulásához, mely kedvező hatással van a mezőgazdasági élőhelyek biodiverzitására, illetve a táji struktúra diverzitására. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 19, R 21, R 31	
	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 24, R 31	
	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1	A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve folyékony karbamid esetén inhibitoros műtrágya alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 20	
	A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve szármaradványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.	2	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagvesztés csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24	
	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagvesztés csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. A talajkondicionálók elsősorban a kedvező	

			talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevégőzöttség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50 %-án szűkített növényvédőszer hatóanyag használat mellett. Az alkalmazható növényvédőszer rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé.	2	A gyakorlat hozzájárul a talajok szénkészletének megőrzéséhez, ezáltal a szántóterületek ÜHG emissziójának csökkentéséhez, valamint a talajszerkezet romlásának megállításához, illetve visszafordításához, továbbá a humusztartalom javításához, a vízmegtartóképesség fokozásához. A növényvédőszer-használat korlátozása ellentételezi a forgatás nélküli gyakorlatból a gyomnövények visszaszorítása miatti esetlegesen megnövekedett növényvédőszer-használatot. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R 12, R 14, R 19, R 21, R 23
Gyep	A gyepterületek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. A gyepek feltörése, szántása tilos. – Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható	1	A gyepterületek tábla szintű megőrzése egyszerűen fokozza a mezőgazdasági területek szénmegkötését, illetve járul hozzá a biodiverzitás megőrzéséhez tekintettel arra, hogy a magyarországi gyepek jelentős része extenzív művelés alatt áll. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO4 SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 12, R 14, R 31
	Pásztorló vagy szakaszos legeltetés folytatása a gyepterület legalább 50 %-án legeltetési terv készítése mellett. Egy szakasz legeltetése ne haladja meg a 12 napot. - Minden gyepterületen választható.	2	A pásztorló vagy szakaszos legeltetés a különböző legelőterületek használatának változtatásával nagymértékben befolyásolja a terület tápanyagforgalmát, ezen keresztül a gyept alkotó növényzet összetételét és az éves fűhozamot hozzájárulva így a gyeptípushoz megfelelő biodiverzitás kialakulásához és védelméhez. A szabályozott legeltetés továbbá hozzájárulhat egyes természetvédelmi szempontból fontos növény- és állatfajok védelméhez, illetve egyes nem kívánatos fajok visszaszorításához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31
	Az extenzív gyepek legalább	1	A gyepek kaszálással történő hasznosítása

	évi egyszeri kaszálása. - Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.		hozzájárul a megfelelő fajösszetétel kialakulásához és nemkívánatos fajok visszaszorításához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31	
	Kizárólag alternáló kasza használata. - Minden gyepterületen választható.	2	Az alternáló kasza használata során a fű a kaszálás során egyszerűen eldőli, a kaszálás síkján felett nem sérülnek az élőlények, a vágásminőség ugyanakkor jó, a fű gyorsabban sarjad. Az alternáló kaszák használata karbantartási igényei miatt nem elterjedt, használatának ösztönzése indokolt. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 31	
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án	2	A gyakorlat hozzájárul a vízkészletek fenntartható használatához. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R 23	
	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 24, R 31	
	Engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	2	A gyakorlat hozzájárul a kémiai növényvédőszer használatának csökkentéséhez a nem ökológiai művelés alatt álló ültetvényterületeken is. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 és SO6 Kapcsolódó R indikátorok: R 21, R 24, R 31	
	Az ültetvényterület legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása talajoltásként, illetve állománykezelésként	2	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagvesztés csökkentéséhez és a talajok vízvisszatartó képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a	

			növényvédőszer-használat csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	Az ültetvényterület legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondicionáló készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagvesztés csökkentéséhez és a talajok vízviszatarító képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. A talajkondicionálók elsősorban a kedvező talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevégőzőtség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátor: R 19, R 20, R 21, R 24
	12% alatti lejtésű területeken található ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével.	1	A talajtakarás megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R19
	Ültetvények talajtakarása élő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel.	2	A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talajok szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát. Kapcsolódó specifikus célkitűzés: SO4 és SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R12, R14, R19, R21
	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1	A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve folyékony karbamid esetén inhibitoros műtrágya alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió csökkentéséhez. Kapcsolódó specifikus célkitűzések: SO5 Kapcsolódó R indikátorok: R 20

*A Natura 2000 gyepterületek esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet fogalmaz meg kötelező jellegű előírásokat, amelyekre az SPR 72. cikke alapján kompenzációs támogatás igényelhető. Tekintettel arra, hogy az ott megfogalmazott előírások a nem

Natura 2000 gyepterületek esetében is kívánatosak lehetnek, azokat elérhetővé kívánjuk tenni az AÖP választható jó gyakorlatai között is azzal a kitételrel, hogy ezen előírások Natura 2000 területeken nem választhatóak. A Natura 2000 gyepterületeket kötelező hasznosítási előírásaik miatt nem számoljuk be az AÖP teljes gazdasági koncepciójába – hasonlóan az 5, illetve 1 ha-os méretkorlát alatti területekhez –, az érintett területekre kifizetés azonban csak abban az esetben jár, ha ott a derogáció ellenére mégis választanak a számukra elérhető jó gyakorlatok közül.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Agro-ökológiai program szerinti támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az STR rendelet 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok egy része azonos az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel, azaz

- legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- a támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- a kérelmezett terület vonatkozásában földhasználói minősítést a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján igazolja;

Speciális jogosultsági kritériumok:

- A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, gyepterület, ültetvény) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül.
- Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve gyepterületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, ültetvény esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.

Kapcsolódás az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetésekhez:

Az agro-ökológiai program és az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések előírásai egyértelműen úgy kerültek kialakításra, hogy az egyes előírások különbözzenek. Azoknál az előírásoknál, ahol az egyes előírások jellegük miatt mégis kapcsolódnak, az esetleges átfedést úgy kerülni el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta az adott előírást, az AÖP-ben nem választhatja a kapcsolódó jó gyakorlatot.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

A releváns GAEC-előírások és JFGK-k jegyzéke

Kód	Ismertetés
GAEC01	Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoportos vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest legfeljebb 5%-os csökkenés.
GAEC05	A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő

	talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is
GAEC06	Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban
GAEC07	Vetésforgó a szántóterületeken, a víz alatt fekvő növények kivételével
GAEC08	Nem termelési célú területek vagy tájképi elemek minimális aránya. A gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4%-a nem termelési célú terület vagy tájképi elem, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is. Amennyiben valamely mezőgazdasági termelő vállalja, hogy a 28. cikk (5a) bekezdése szerinti továbbfejlesztett ökörendszernek megfelelően a szántóterületének legalább 7%-át nem termelési célú területeknek és tájképi elemeknek szenteli, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, az e GAEC-előírásnak való megfeleléshez szükséges arány nem haladhatja meg a 3%-ot. A gazdaságok szintjén legalább a növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes kultúrákat vagy nitrogénmegkötő növényeket is tartalmazó szántóterületek arányának legalább 7%-nak kell lennie, amelynek 3%-a parlagon hagyott földterület vagy nem termelési célú tájképi elem kell, hogy legyen. A tagállamoknak a köztes kultúrák esetében 0,3-as korrekciós együtthatót kell alkalmazniuk. A tájképi elemek megőrzése. A sövények és a fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában. Adott esetben az inváziós növényfajok megjelenésének megakadályozását szolgáló intézkedések
GAEC09	Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken
SMR01	Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról: a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontja és h) pontja a foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények tekintetében
SMR02	A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről: 4. és 5. cikk
SMR03	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről: 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés
SMR04	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről: 6. cikk (1) és (2) bekezdés
SMR08	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról: 5. cikk (2) bekezdés és 8. cikk (1)–(5) bekezdés; 12. cikk a

	<p>peszticideknek a 2000/60/EK irányelv és a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott védett területeken való felhasználására vonatkozó korlátozások tekintetében; a 13. cikk (1) és (3) bekezdése a peszticidek kezeléséről és tárolásáról, valamint csomagolásuk és maradékaik kezeléséről</p>
--	--

A releváns kötelező nemzeti szabványok jegyzéke

NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szél-erózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;

A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.

A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)

A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.

A GAEC-előírások, JFGK-k, nemzeti szabványok és az ökoszisztéma közötti kapcsolat (ismertesse, hogy az ökoszisztéma miként nyújt többet az alapvetően szükségesnél, különösen a gazdálkodási követelmények és a nemzeti szabványok tekintetében)

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Kapcsolódó referenciaszabályozás (SMR - jogszabályban foglalt gazdálkodói követelmények, illetve NJSZ - Nemzeti jogszabályokban meghatározott egyéb kötelező erejű követelmények, valamint HMKÁ	A referencia előírások egy
-------------------------	-----------------------------------	--	-----------------------------------

		előírások)		
Szántó	Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább február 28-ig.	<p>NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§</p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket természetien és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények</p> <p>JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY</p> <p>HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p> <p>HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban</p>	A referenciaszabályozás írja elő a téli időszak talajtakarást. A HMI Magyarországon legkorábban és legkésőbb, illetve kora őszi időszakok talajfedettséget írja elő.	
Szántó	Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén: a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el;b) 10 hektár fölötti szántóterület feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termesztetni, három növény esetén	<p>NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§.</p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.</p> <p>HMKÁ 7 – Vetésváltási szabályok</p>	A referenciaszabályozás előírás keretében foglalkozik a vetésváltási szabályozással, egészíti ki az AÖP tevékenység választható gyakorlási szabályozásával.	

	<p>a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át;c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termesztetni, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.d) 300 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termesztetni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.e) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább hat féle növénykultúrát kell termesztetni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, azzal, hogy a legkisebb kultúra vetésterülete el kell hogy érje az 1 ha-t.</p>			
Szántó	Szántóterületek 10%-ának megfelelő, a HMKÁ 8 előírás alapján védett táji elemek;mezővédő erdősávok, fasorok; táblaszegélyek,	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek	A HMKÁ 8 előírás a területnek és táji elemnek szántóterületek 7 %-a táji elemek és a területnek a 3 %-át, mely	

	<p>erózióvédelmi sávok szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sávok; teraszok, erózióvédelmi létesítmények; MePAR-ban rögzített vizes élőhely; parlagon hagyott földterület (a pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával, az AKG „zöld ugar” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon tábla csak egyik jogcímben számolható el); ökológiai jelentőségű másodvetés növényvédő szer használata nélkül; nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület növényvédő szer használata nélkül; vagy ezek kombinációjának fenntartása; Ezen vállalás keretében a növényvédő szer használata nélkül termesztett ökológiai jelentőségű másodvetés és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területek együttes aránya nem haladhatja meg a szántóterületek 5 %-át.</p>	<p>állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>HMKÁ 2 – vizes élőhelyek védelme</p> <p>HMKÁ 8 - Biodiverzitás védelme: Nem termelő területek és táji elemek fenntartása</p>	<p>előírás minkét esetben előírás 10 ha alatti területen választható.</p>	
Szántó	<p>Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek össz nagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 30 hektárt. Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.</p>	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a</p>	<p>A referenciaszabályozás táblaméret korlátozó szántóterületeken jellemző méretű táblák alakul</p>	

		történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.		
Szántó	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján	A referenciaszabályozás növényvédőszer használata lehetővé teszi további követelmények megadását.	
Szántó	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során	JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY: A 12%-nál meredekebb lejtésű terület talajára kijuttatott műtrágyát a kijuttatást követő 4 órán belül a talajba kell dolgozni, kivéve a fejrágyázás műveletét.	A referenciaszabályozás meredekebb lejtésű területeken írná elő műtrágyák beforgatását időablakot hagyva. A minden szántóföldre bedolgozást, illetve írná elő.	
Szántó	A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve szármaradványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályozás sem elő ezen készítmények az általános gazdálkodás jellemző e készítmények műtrágyahasználat j	
Szántó	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények alkalmazása.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályozás sem elő ezen készítmények az általános gazdálkodás jellemző e készítmények műtrágyahasználat j	
Szántó	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50 %-án szűkített növényvédőszer hatóanyag használat mellett. Az alkalmazható növényvédőszer rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:A földhasználónak talajkímélő művelési módok alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a	A referenciaszabályozás sem elő forgatás nélküli az általános gazdálkodás forgatásos talajművelés alkalmazása a jellem	

		<p>talajfedettséget szolgáló növényeket termesztani és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p>		
Gyepek	<p>A gyepterületek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. A gyepek feltörése, szántása tilos. – Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.</p>	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>HMKÁ 1 - Állandó gyepterületek megőrzése tagállami szinten</p> <p>HMKÁ 9 – állandó gyepterületként kijelölt érzékeny gyepterületnek minősülő Natura 2000 gyepterületek feltörése tilos</p> <p>JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati</p>	<p>A referenciaszabályozás szerinti állandó gyepterületek megőrzése tábla szintű megőrzésű területként történik. Csak a Natura 2000 területeken tilos. Ezekre a területekre az előírás nem választható.</p>	

		<p>szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.</p> <p>A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján:</p>	
--	--	---	--

Gyeppek	Pásztoroló vagy szakaszos legeltetés folytatása a gyepterület legalább 50 %-án legeltetési terv készítése mellett. Egy szakasz legeltetése ne haladja meg a 12 napot. - Minden gyepterületeken választható.	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.</p>	A referenciaszabályozás pásztoroló vagy szakaszos legeltetését, azok elterjedését jellemző.	
Gyeppek	A gyeppek legalább évi egyszeri kaszálása. - Kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható.	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a</p>	A referenciaszabályozás 2000 gyepterületek elterjedését a gyeppek kaszálással való történő hasznosításának részét gondozatlan, n	

		<p>fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.</p> <p>A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján:</p>		
Gyepek	Kizárólag alternáló kasza használata. - Minden gyepterületeken választható.	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a</p>	A referenciaszabályozás előírását a kaszálás során a kasza típusáról. A gyep élővilága szempontjából a kaszálás alkalmazása jellemző.	

		<p>tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.</p>		
Gyepek	Bálacsomagolás fóliával tilos. – Minden gyepterületeken választható.	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>JFGK 3 és 4 – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek</p>	A referenciaszabály előírást a bálacsomagolás vonatkozásában, a gyepek jobban terjed a bálacsomagolás történelmi csomagolása	

		fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.		
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	JFGK 1 - a) a felszíni édesvizek és a felszín alatti vizek kitermelésének, továbbá a felszíni édesvizek tározásának szabályozása, beleértve a vízkivételek nyilvántartását vagy nyilvántartásait és a vízkivételek, tározások előzetes engedélyeztetésének követelményét. Az általános vízgazdálkodási szabályokat, beleértve többek közt a szennyvíztisztítás és –elhelyezés, az árvízmentesítés, a vízrendezés, illetve a mezőgazdasági vízhasznosítás pl. az öntözés általános előírásait a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet tartalmazza. A vízjogi engedélyköteles tevékenységekre, köztük az öntözési célú vízhasználatra vonatkozó további szabályokat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet tartalmazza	A referenciaszabályozás a mikroöntözési technológiák azok elterjedtsége ké	
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédőszer használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az IH teszi közzé tájékoztató jelleggel.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás A mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozó minimum követelmények az SPR rendelet 4. cikk (2) bekezdés alapján:	A referenciaszabályozás a növényvédőszer használata lehetővé további kor	
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás.	A referenciaszabályozás a növényvédőszer használata lehetővé további kor konvencionális gazd jellemző az ökológiai engedélyezett biológ alkalmazása	
Ültetvényeken – beleértve a	Az ültetvényterület legalább 50 %-án mikrobiológiai	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A	A referenciaszabályozás sem elő ezen készítm	

fás szárú energetikai ültetvényeket is	készítmények alkalmazása talajoltásként, illetve állománykezelésként	földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	az általános gazdálkodási szabályozás jellemző e készítmények használatjának
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Az ültetvényterület legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondicionáló készítmények alkalmazása.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A referenciaszabályozás előírja az általános gazdálkodási szabályozás jellemző e készítmények használatjának
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§ A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megővásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni; JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban	A referenciaszabályozás előírja az ültetvények talajtakarásának gyakorlatban a sorköztakaró növények termesztésének jellemző
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú	Ültetvények talajtakarása élő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§ A földhasználó a termőhely ökológiai	A referenciaszabályozás előírja az ültetvények talajtakarásának gyakorlatban a sorköztakaró növények termesztésének jellemző

energetikai ültetvényeket is		<p>adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint: A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények</p> <p>JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY</p> <p>HMKÁ 5 Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p> <p>HMKÁ 6 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban</p>	jellemző	
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, illetve folyékony karbamid esetén inhibitor alkalmazása a kijuttatás során	JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY: A 12%-nál meredekebb lejtésű terület talajára kijuttatott műtrágyát a kijuttatást követő 4 órán belül a talajba kell dolgozni, kivéve a fejtrágyázás műveletét.	A referenciaszabályozás meredekebb lejtésű területeken írnak elő műtrágyák beforgatás időablakot hagyva. A minden szántóföldre bedolgozást, illetve írja elő	

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem teljes területére jár hektár alapon.

A támogatási összeg indikatív fajlagos nagysága 80,85 euró/ hektár, amit az AÖP pénzügyi kerete (a közvetlen támogatások teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a) és a támogatással érintett terület várható becsült nagysága (2,5 millió ha) alapján határoztunk meg azt követően, hogy értékeltük a következőket minden választható gyakorlat esetében:

- a gazdálkodás során felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon milyen nagyságrendben jelentkeznek;
- az adott gyakorlat választása mekkora környezeti előnnyel jár.

Axiómaként rögzítettük, hogy a várható környezeti előny, valamint a felmerülő többletköltségek és/vagy elmaradó haszon mértéke közel egyenes arányban van.

A szakirodalmi adatok alapján nagyobb várható környezeti előnnyel járó gyakorlatok magasabb (2 pont), míg a szerényebb előnnyel járó gyakorlatok alacsonyabb (1 pont) pontértéket kapnak. És mivel minden művelési ágban (szántó, állandó gyepek, ültetvény) 2-2 pontot kell gyűjteni a termelőnek, ugyanazért az egységes összegű támogatásért hasonló mértékű erőfeszítést, illetve hasonló környezeti előnyt várhatunk.

A kérdést részletesebben kifejti a 11. pontban.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

N/A

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Zöld doboz

A WTO-megállapodás 2. mellékletének 5. bekezdése

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás hogyan tartja tiszteletben a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodásának 2. mellékletében előírt és e rendelet 10. cikkében, illetve II. mellékletében ismertetett vonatkozó rendelkezéseket (zöld doboz).

Az agro-ökológiai alapprogram az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként kerül bevezetésre a 31. cikk (7) bekezdés a) pontja alapján, így a kifizetés teljes mértékben független a termeléstől.

A zöld dobozos elvárásoknak való megfelelést biztosítja továbbá, hogy a támogatást igénylőnek a gazdaság minden hasznosítási módjára (szántó, gyepek, állandó kultúrák) vonatkozóan kell előírást választania.

A támogatási program megfelel a WTO zöld doboz feltételeinek, mivel teljes egészében követi a II. melléklet 5. pontjában hivatkozott feltételeket.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP17_O08_U01_HA - Agro-ökológiai alaprogram U01	Egységes		R.12; R.14; R.19; R.20; R.21; R.22; R.23; R.24; R.31; R.34; R.4; R.6; R.7

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP17_O08_U01_HA - Agro-ökológiai alaprogram U01

Matematikai megközelítés:

Az AÖP pénzügyi kerete, a teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a, amit 2,5 millió hektár becsült területnagysággal osztunk. Az így kiszámított indikatív fajlagos összeg nagysága 80,85 euró/ hektár.

A minimum fajlagos összeget (40,43 euró/ha) 5 millió hektár AÖP-ben résztvevő területtel kaphatjuk meg. A maximális fajlagos értéket (202,13 euró/ha) pedig akkor kapjuk, ha csak 1 millió hektár után igényelnek ilyen támogatást.

Arányosság:

Fontosnak tartjuk rögzíteni: Magyarország az alap jogi aktus 31. cikk (7) bekezdésének a) pontja szerinti többlettámogatás formájában kívánja nyújtani az *eco-scheme* támogatást, méghozzá a részt vevő termelő teljes gazdaságának területére (ez az ún. *whole farm approach*). Nevezett jogszabályhely alapján ez egy olyan kifizetés, amit a BISS alaptámogatáshoz kiegészítésként nyújtunk, **ösztönző jelleggel**. Mint minden korábbi programozási ciklusban, ezúttal is élesen meg kell különböztetni az **ösztönző jellegű** támogatásokat a **kompenzációs típusú** támogatásoktól.

Fentiek értelmében a következő **alapelveket** fektettük le az *eco scheme* támogatások egységösszegének kialakításakor:

1. Ösztönző támogatást kívánunk nyújtani, nem kompenzáló típusút.
2. Mivel ösztönző támogatásról van szó, nem lehet cél az egyes gyakorlatok során felmerülő összes költség és/vagy használdozat kompenzálása.
3. Mindenképpen el kell kerülni a „túlkompensációt”.
4. Teljes területre (*whole farm*) kívánjuk kifizetni a támogatást, ezért minden művelési módra szükséges választható gyakorlatot meghirdetünk. A gyakorlatok törvényszerűen eltérő költségekkel és használdozattal fognak járni, amit ráadásul tovább árnyalnak a különböző földrajzi-üzemi adottságok.
5. Az átláthatóság és az egyszerű végrehajthatóság érdekében egységes egységösszeget fogunk alkalmazni.
6. Az egységes egységösszeg és az eltérő gyakorlatok változó ambíciószintje közötti látszólagos ellentmondást azzal oldjuk fel, hogy pontértéket rendelünk a választható gyakorlatok mellé. Az *eco-scheme* teljesítése tehát nem a választott gyakorlatok darabszámán, hanem azok összesített pontértékén fog múlni minden egyes művelési módon esetében.
7. Statisztikai és szakirodalmi adatokkal is bizonyítható, hogy a meghirdetni szándékozott gyakorlatok mindegyike iránt növekvő érdeklődés tapasztalható Magyarországon – a mindekori támogatásoktól függetlenül is. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az *eco-scheme* támogatás elegendő, ha a példának kiválasztott gyakorlatok vélelmezett költségeinek/használdozatának 30-50 százalékát fedezi. Más szavakkal: az *eco-scheme* támogatás **ne a célja legyen** a gyakorlat teljesítésének, hanem csak

állandó gyepek parcella szintű megőrzése; ültetvények sorköztakarása. Ezek az elmaradó hasznos közvetett módon számíthatók. Évjáratonként szélsőséges értékeket tapasztalhatunk, de mindenképpen 150 euró feletti átlagértékkel kell alapul vennünk.

D.) A mikroökonómiai optimumot egyéb okból rontó gyakorlatok. A fenti három kategóriával analóg módon számított hektáronkénti értékek rendre meghaladják a 150 eurót minden egyes gyakorlatnál.

Rugalmasság:

A hagyományosnak tekinthető közvetlen támogatási beavatkozásoknál (BISS, CIS, CIS-YF) alkalmazott -15% és +25% megközelítés az eco-scheme esetében nem nyújt elegendő biztonságot a tagállamnak. Az eco-scheme bevezetése egy olyan időszakban is komoly végrehajtási kockázatot jelentene, amikor alapvetően nyugodtak és kiszámíthatóak a globális árupiacok. Lehetetlen ugyanis objektív módon előrejelezni, hogy a gazdálkodók milyen kedvvel és milyen sikerrel fognak részt venni egy teljesen új, s a II. pilléres agrár-környezetgazdálkodási programmal rokonítható beavatkozásban.

Jelenleg viszont azzal a "konkurenciával" is szembe kell néznie minden agrár-környezetgazdálkodási típusú, önkéntes jellegű támogatási formának, miszerint a meredeken emelkedő terményárak miatt kevesebben (vagy éppen az évek között hullámzó létszámban) fognak belépni, bent maradni.

Mindezek miatt a -25% és +50% rugalmasságot kívánjuk alkalmazni az eco-scheme esetében. Amennyiben tartós elmozdulás lesz érzékelhető az eco-scheme hektárszámában, úgy a Terv módosítás keretében az eco-scheme egységösszeg-tartománya is módosítható.

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP17_008_U01_HA - Agro-ökológiai alaprogram U01	Tervezett egységösszeg	80,85	80,85	80,85	80,85	74,60	
	Minimális tervezett egységösszeg	60,64	60,64	60,64	60,64	55,95	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	105,10	105,10	105,10	105,10	96,98	
	O.8 (egység: Hektár)	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	186 500 000,00	995 000 000,00
ÖSSZESEN	O.8 (egység: Hektár)	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	12 500 000,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	202 125 000,00	186 500 000,00	995 000 000,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás

DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP04_E03_CISB_16
A beavatkozás neve	Cukorrépa termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti	1	Igen

	hatékonyságának növelése		
--	--------------------------	--	--

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.

R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya

R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)

R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei Leírás

A cukorrépa termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvart szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Cukorrépa termesztés támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Cukorrépa termesztés támogatásának igénybevételére az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely cukorrépát termel, és
- legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű minősített szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a tárgyévben a cukorrépa megtermelésére a cukorrépa feldolgozóval – közvetlenül vagy cukorrépa integrátoron keresztül – kötött cukorrépa szállítási szerződés másolatát benyújtja. Ezzel kezelhető az a termelői bizonytalansági tényező, amely a cukorrépa feldolgozók kis számából ered. Így közösségi forrás csak olyan cukorrépa termesztésére kerül kifizetésre, amely esetében biztosított a további feldolgozás.

A cukorrépa feldolgozóval szemben nem elvárás, hogy magyarországi feldolgozó legyen, így e feltétel nem eredményez diszkriminációt.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. vetőmag db/ha*
Cukorrépa	Beta vulagris	100 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás

milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden cukorrépa termeszto és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi cukorrépa termesztés célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget az alacsony és ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a piaci árak ingadozása, és az öntözött területek alacsony aránya okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva Magyarország cukor önellátottsági szintjének emeléséhez és az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás megőrzése vagy az energiafüggőség csökkentése révén jelentkeznek.

Annak érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a cukorrépa-termelésre kötött, élő cukorrépa szállítási szerződés a feldolgozóval (kiszámíthatóság biztosítása). Emellett pedig a fenntartható termelés előmozdítása érdekében bevezetjük a minősített vetőmaghasználatot. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Cukorrépa

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti és társadalmi jelentősége** igen sokrétű.

- Az ágazat látja el az egyetlen magyar cukorgyárat nyersanyaggal, a melléktermékek pedig takarmányként,

talajjavítóként és tápanyagként is hasznosulnak.

- A biodiverzitás megőrzésében betöltött szerepét emeli, hogy a szójatermesztéssel vetésforgóban való művelése kölcsönösen pozitív hatásai révén a fehérjefüggőség tekintetében is kedvező hatásokat fejt ki.
- A Magyar Cukor Zrt. biogáz üzeme révén a cukorgyártás energiaigényének egy részét mellékterméke felhasználásával, saját termelésű megújuló energiával fedezi. Az előállított és fel nem használt biogázt tisztítják és zöld prémium fejében a földgázhálózatba táplálják, hozzájárulva ezzel egyrészt Kaposvár városának (például a város tömegközlekedésének) fenntartható energiaellátásához, másrészt az energiainport-függőség mérsékléséhez.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a cukorrépa termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott tőbblet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a cukorrépa termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a cukorrépa termesztés esetében kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a cukorrépa termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a cukor esetében biztosított legyen (még akkor is, ha az ellátás egy részét az import fedezi). A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a részletes háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a cukorrépa termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A cukorrépa támogatás esetében a **653,11 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-35%

A fajlagos támogatás összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

- Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.
- Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.
- Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a cukorrépa esetében nem releváns*).
- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: Az egycsatornás értékesítés miatti kockázat kezelése érdekében szükséges egy kellően biztos hálót fenntartani. A cukorrépa magyarországi termőterülete igen alacsony, így néhány ezer hektár kiesése is képes jelentős emelkedést kiváltani a fajlagos értékben. A 2022-es kérelmezés az eddigi legalacsonyabb területet mutatja, amely a külpiazi értékesítés visszaesése mellett vélhetően a benchmark termékek (elsősorban a kukorica) esetében realizálható magas jövedelem hatása.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP04_O10_U01_HA - Cukorrépa termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	653,11	653,11	653,11	653,11	602,60	
	Minimális tervezett egységösszeg	424,52	424,52	424,52	424,52	391,69	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	881,70	881,70	881,70	881,70	813,51	
	O.10 (egység: Hektár)	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 303 512,00	38 966 284,80

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	egységösszeg						
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	12 120,00	60 600,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 915 693,20	7 303 512,00	38 966 284,80
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP05_E04_CISR_16
A beavatkozás neve	Rizstermesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismeretítés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismeretítés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A rizs termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területéhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Rizstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- 1006 10 KN kód alá tartozó rizst termeszt;
- Legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű minősített szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, vagy az igényelt terület vonatkozásában rendelkezik a rizs termesztése szempontjából releváns károk elleni biztosítással;
- A rizst legkésőbb május 31-éig elveti;
- Az állományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi, és
- 2,5 t/ha minimális hozamot igazoltan elér.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. csíraszám/ha*
Rizs	Oryza sativa	270 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden rizst termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi rizstermesztés célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem termeléshez kötött támogatások nélkül negatív, és még támogatásokkal együtt is elmarad a főbb szántóföldi növények termesztésével realizált jövedelemtől.

Ezt a nehézséget az alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, az alacsony felvásárlási árak, az import függőség, illetve az okozza, hogy termesztése speciális technológiát igényel, emiatt a gabonafélékhez képest magasabb ráfordítással állítható elő (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában a lokális elhelyezkedésű telepekből álló ágazat eltűnése valószínűsíthető.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy az alacsony jövedelemtermelő képesség ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva Magyarország rizs önellátottsági szintjének emeléséhez és az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak az ágazat által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások.

Annak érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel egy minimális elvárt hozam. Emellett pedig a fenntartható termelés előmozdítása érdekében új előírásként előírjuk a minősített vetőmag használatát, amely mellett alternatívaként a kultúra szempontjából releváns biztosítás megkötése választható. Célunk ezáltal megoldást találni az alacsony hozamból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Rizs

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában a lokális elhelyezkedésű telepekből álló ágazat eltűnése valószínűsíthető. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti jelentősége** igen sokrétű.

- Az ellátásbiztonság szempontjából fontos a hazai szükségletek részbeni fedezése.
- A rizstermesztés hozzájárul a biodiverzitás és a tájkép megőrzéséhez és a természeti környezet megóvásához, kiemelt jelentőséggel bír a székicsér (*Glareola pratincola*) magyarországi állományának védelmében.
- Olyan gyenge adottságú területeket hasznosít, amelyek más szántóföldi növények termesztésére kevésbé alkalmasak.

- A rizstelepek vízelvezető hálózata a fő gyűjtőcsatorna mentén húzódó területek belvízmentesítésének fontos eszköze.
- Magyarország délkeleti részében (Szarvas) magas színvonalú rizskutatás folyik.
- Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a Nagykunság északi részén termesztik a térség talaj- és éghajlati adottságaihoz alkalmazkodott fajtákból nemesítéssel előállított, uniós oltalom alatt álló földrajzi jelzésű (OFJ) „Nagykun rizs-t”.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a rizstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A rizs a hazai éghajlati viszonyok között csak elárasztásos technológiával termeszthető, amire elsősorban a Tisza-völgy és Körös-völgy öntözőrendszereinek körzetében adott a lehetőség. Ezzel együtt az árasztásos időszakot követően a víz gyakorlatilag tisztább formában kerül visszavezetésre.

A már berendezett, elbontatlan rizstelepek vízelvezető hálózata a fő gyűjtőcsatorna mentén húzódó területek belvízmentesítésének fontos eszköze.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Össességében elmondható, hogy az ágazat által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások, ideértve a gyenge adottságú területek hasznosítását vagy éppen a földekről visszavezetett víz tisztaságát is, összességében nagyobb környezeti hozzáadott értékkel bír, mint amekkora veszteség a rizstermesztés árasztásos időszakában a párolgás révén keletkezik.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos értékek meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a rizstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a rizstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a rizstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrára történő áttérést (például az alacsonyabb ráfordítás mellett folytatható indiánrizs). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a rizs esetében biztosított legyen (még akkor is, ha az ellátás egy részét az import fedezi). A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a rizstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A rizstámogatás esetében a **728,44 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-20%

A fajlagos támogatás összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

- Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (a cukorrépa esetében nem releváns).
- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv szélessége a történelmi adatok fényében indokolt lehet. Emellett kérdés, hogy milyen hatással lesz a minősített vetőmaghasználat vagy biztosítás, mint új elvárás. A rizs magyarországi termőterülete igen csekély, így pár száz hektár kiesése is képes jelentős emelkedést kiváltani a fajlagos értékben.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP05_O10_U01_HA - Rizstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	728,44	728,44	728,44	728,44	672,03	
	Minimális tervezett egységösszeg	582,75	582,75	582,75	582,75	537,62	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	874,13	874,13	874,13	874,13	806,44	
	O.10 (egység: Hektár)	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 825 905,51	9 742 591,43
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	2 717,00	13 585,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 979 171,48	1 825 905,51	9 742 591,43
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	(Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP06_E05_CISV_16 - Zöldségnyvény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP06_E05_CISV_16
A beavatkozás neve	Zöldségnyvény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismeretítés
HU	Magyarország

A területi hatály ismeretése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismeretítés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei
Leírás

A zöldség- és fűszernövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti zöldségnövényt szántóföldi, üvegházi vagy fóliasátras technológiával termeszt azzal, hogy a zöldségnövény a támogatási kérelem benyújtása – vagy a támogatásra jogosult növény módosítása esetén a támogatási kérelem módosítása – után még legalább két hétig a területen van, és
- a tárgyévi igénylés vonatkozásában megvalósuló telepítés vagy vetés esetén legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve
- torma, spárga, menta, tárkony, rozmarin, saját állományról való vegetatív szaporítással történő termesztése esetén, a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális dugvány vagy tősarj felhasználásáról nyilatkozik, és a ténylegesen felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapjain rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képesek, ellenálló fajtákat termesztenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar	Latin	Szántóföldi termesztés				
		Min. vetőmag db/ha*	Ezermagtöm eg gramm	Min. hagyma, fokhagymage rezd db/ha*	Min. dugvány, tősarj vagy magonc db/ha*	Min. palánta db/ha*

Görögdinnye, Tökre oltott görögdinnye	Citrullus lanatus	2 500	45	-	-	2 300		
Sárgadinnye	Cucumis melo	2 500	30	-	-	2 300		
Karfiol	Brassica oleracea convar. botrytis	35 000	4	-	-	30 000		
Brokkoli	Brassica cretica convar. botrytis provar. italica	35 000	4	-	-	30 000		
Bimbóskele	Brassica oleracea convar. gemmifera	35 000	4	-	-	30 000		
Fejes káposzta	Brassica oleracea convar. capitata provar. capitata	30 000	4	-	-	27 000		
Kelkáposzta	Brassica oleracea convar. bullata	30 000	4	-	-	27 000		
Vöröskáposzta	Brassica oleracea convar. capitata var. rubra	30 000	4	-	-	27 000		
Karalábé	Brassica oleracea convar. acephala var. gongylodes	50 000	4	-	-	45 000		
Kínai kel	Brassica pekinensis	56 500	4	-	-	50 000		
Zeller	Apium graveolens	72 000	0,8	-	-	60 000		
Póréhagyma	Allium porrum	350 000	4	260 000	-	-		
Fokhagyma (tavaszi és őszi vetésű)	Allium sativum	-	-	200 000	-	-		
Csemegehagyma, lilahagyma, vöröshagyma	Allium cepa (Allium Fitosum)	800 000	4	600 000	-	-		

(tavaszi és őszi vetésű)								
Metéelőhagyma	Allium schoenoprasum	1 000 000	2	-	-	-		
Fejessaláta	Lactuca sativa	56 500	1	-	-	50 000		
Endívia	Cichorium endivia	56 500	2	-	-	50 000		
Spárga	Asparagus officinalis	17 000	20	-	15 000	-		
Petrezselyem	Petroselinum crispum	800 000	1,5	-	-	-		
Rebarbara	Rheum rhabarbarum	12 000	10	-	-	10 000		
Édeskömény	Foeniculum vulgare	250 000	7	-	-	-		
Paradicsom	Lycopersicon esculentum	34 000	1,8	-	-	30 000		
Uborka	Cucumis sativus	30 000	30	-	-	27 000		
Padlizsán (tojásgyümölcs)	Solanum melongena	30 000	4	-	-	27 000		
Főzőtök, spárgatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	150	-	-	5 000		
Sütőtök	Cucurbita maxima var. maxima	5 500	340	-	-	5 000		
Káposztatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	200	-	-	5 000		
Csillagtök/patiszon	Cucurbita pepo convar. patissoniana	15 000	100	-	-	8 000		
Cukkini	Cucurbita pepo convar. giromontiina	30 000	120	-	-	25 000		
Paprika	Capsicum annum	48 000	11	-	-	44 000		
Fűszerpaprika	Capsicum annum var. longum	50 000	8	-	-	44 000		
Sárgarépa	Daucus carota subsp. sativus	800 000	1,5	-	-	-		
Cékla	Beta vulgaris var. conditiva	500 000	14	-	-	-		

Feketegyökér	Scorzonera hispanica	800 000	14	-	-	-		
Retek	Raphanus sativus var. sativus.	200 000	10	-	-	-		
Torma	Armoracia rusticana	-	-	-	25 000	-		
Pasztinák	Pastinaca sativa	800 000	4	-	-	-		
Borsmustár (rukkola)	Eruca sativa	1 875 000	0,8	-	-	850 000		
Menta	Mentha piperita	-	-	-	55 000	-		
Citromfű	Melissa officinalis	80 000	0,6	-	-	55 000		
Bazsalikom	Ocimum basilicum	80 000	1,5	-	-	55 000		
Kerti kakukkfű	Thymus vulgaris	80 000	0,25	-	-	55 000		
Orvosi zsálya	Salvia officinalis	70 000	7,5	-	-	45 000		
Rozmaring	Rozmarinus officinalis	70 000	0,9	-	30 000	30 000		
Tárkony	Artemisia dracunculus	-	-	-	55 000	-		
Majoranna	Origanum majorana	80 000	0,2	-	-	55 000		
Közönséges szurokfű	Origanum vulgare	65 000	0,1	-	-	45 000		
Sóska	Rumex rugosus	2 000 000						
Spenót	Spinacia oleracea	850 000						
Szárzabab	Phaseolus vulgaris	250 000						
Zöldbab, futóbab	Phaseolus vulgaris	250 000						
Pattogatni való kukorica	Zea mays convar. mikrosperma	60 000						
Csicsóka	Helianthus tuberosus							500

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden zöldség- és gyümölcs-termesztéssel foglalkozó termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi zöldség- és gyümölcs-termesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, a fűszernövények esetében a magas belépési korlát, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerekkel való ellátásához, így az élelmiszebiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmag (és ezermagtömeg), palánta, hagyma, tősarj és dugvány számok a szántóföldi zöldség- és gyümölcs-termesztésnél, fűszernövényeknél, illetve hajtás esetén a palánta darabszámok. Célunk ezáltal megoldást talál a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a

modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A zöldség alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhoz, vagy a feldolgozókhöz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- A zöldségtermeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következő fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a zöldségtermelés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőknél számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözési művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott kultúrák körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a zöldségnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a zöldségnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a zöldségnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a friss zöldségek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a zöldségnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A zöldségnövény termesztés támogatása esetében a **241,23 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

- Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.
- Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.
- Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (például a burgonya kiesése, egyes kultúrák átsorolása az ipari zöldség borítékból (spenót, sóska, bab, pattogatni való kukorica)).
- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok, piaci kilengések, valamint a szélsőséges időjárási körülmények teszik szükségessé egy megfelelő mértékű mozgástér meghagyását. A zöldség boríték kiegészült néhány kultúrával, amely korábban az ipari zöldség borítékban szerepelt (sóska, spenót, bab, pattogatni való kukorica), ami szintén indokol egyfajta óvatosságot a boríték pénzügyi tervezésében. A területcsökkenés megállításában bízva csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP06_O10_U01_HA - Zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	241,23	241,23	241,23	241,23	222,59	
	Minimális tervezett egységösszeg	180,92	180,92	180,92	180,92	166,94	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	289,48	289,48	289,48	289,48	267,11	
	O.10 (egység: Hektár)	26 760,00	26 760,00	26 760,00	26 760,00	26 760,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett	6 455 314,80	6 455 314,80	6 455 314,80	6 455 314,80	5 956 508,40	31 777 767,60

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	egységösszeg						
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	26 760,00	26 760,00	26 760,00	26 760,00	26 760,00	133 800,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	6 455 314,80	6 455 314,80	6 455 314,80	6 455 314,80	5 956 508,40	31 777 767,60
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldségnyövény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP07_E06_CISI_16
A beavatkozás neve	Ipari zöldségnyövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az ipari zöldségnövény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területéhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Ipari zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- legalább a táblázatban meghatározott hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. vetőmag darab/hektár *
Zöldborsó (tavaszi, őszi)	Pisum sativum	1 000 000
Cukorborsó	P. sativum L. ssp. sativum convar. saccharatum	1 000 000
Csemegekukorica	Zea mays convar. saccharata	60 000

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára természetett zöldségnyóvénnyt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az ipari zöldségnyóvény termesztés célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, a homogén árualapok hiánya, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség és magasabb termelési kockázat okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges ételmiszerrel való ellátásához, így az ételmezebiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás, a feldolgozóipar alapanyagokkal történő ellátása és a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmag (és ezermagtömeg) darabszámok. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a

termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A zöldborsó és a csemegekukorica a feldolgozóipar felvásárlásának jelentős arányát (*a magyarországi hűtő- és konzervipar kibocsátásának, ill. alapanyag-felvásárlásának 70-80%*) képviseli. E vállalkozások alapanyaggal történő ellátása az élelmezésbiztonságot növeli. Mindezt a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a feldolgozókhöz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az igénylő üzemek közel fele 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodik. A kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az ipari zöldségnövény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott tőbblet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott kultúrák körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az ipari zöldségnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az ipari zöldségnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az ipari zöldségnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása ezen termékek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja a szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az ipari zöldségnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az ipari feldolgozás céljára termesztett zöldségnövény támogatás esetében a **325,55 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-20%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (egyes kultúrák átsorolása a zöldség borítékba (spenót, sóska, bab, pattogatni való kukorica)).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv szélessége a történelmi adatok fényében indokolt. A feldolgozóipar erős kereslete, illetve a fegyelmezett szerződéses viszonyok lehetőségét adnak egy viszonylag szűk sáv alkalmazására.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP07_O10_U01_HA - Ipari zöldségművelés termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	325,55	325,55	325,55	325,55	300,37	
	Minimális tervezett egységösszeg	260,44	260,44	260,44	260,44	240,30	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	390,66	390,66	390,66	390,66	360,44	
	O.10 (egység: Hektár)	47 980,00	47 980,00	47 980,00	47 980,00	47 980,00	

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	14 411 752,60	76 891 308,60
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	47 980,00	47 980,00	47 980,00	47 980,00	47 980,00	239 900,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	15 619 889,00	14 411 752,60	76 891 308,60
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP08_E07_CISO_16
A beavatkozás neve	Ipari olajnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismeretítés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása
Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismeretítés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az ipari olajnövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területéhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Ipari olajnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. vetőmag db/ha	Ezermagtömeg gramm	Min. palánta db/ha
Olajtök	Cucurbita pepo ssp.styrica	5500	200	5000

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára termesztett olajnövényt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az ipari olajnövény termesztés célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az elérhető jövedelem mértéke évről-évre jelentősen ingadozik.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a más kultúrákban nem használható speciális eszközök igénye, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza **(másodlagos érvek)**.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a feldolgozás szintjén jelentkező erős importnyomás miatt - az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az élhető vidék fennmaradásához, a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a feldolgozóipar alapanyagellátásához történő ellátásához. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális palánta darabszámok. Célunk ezáltal elősegíteni, hogy a feldolgozók által megkövetelt magas minőség és a stabilabb hozam biztosított lehessen. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a feldolgozás szintjén jelentkező erős importnyomás miatt - az ágazat zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A termékpálya működésének fenntarthatósága a feldolgozóipar stabil ellátása nélkül nem lehetséges. Az olajtököt a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a feldolgozókhöz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Az igénylő üzemek közel fele 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodik. A kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- Az olajtökmag élelmiszerek és étrendkiegészítők alapanyaga mellett gyógyszeripari alapanyagként is felhasználásra kerül. Ez egyben azt is jelenti, hogy a feldolgozásra kerülő olajtökmagnak szigorú minőségi követelményeknek kell megfelelnie.
- Az olajtökmag feldolgozása a magyarországi gyakorlatban csak kisüzemi méretekben történik, így a vidéki életminőség megőrzésében, a vidék népességmegtartó erejének megtartásában is szerepet játszik.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az ipari olajnövény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőknél számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.

Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

--

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

--

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.
--

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az ipari olajnövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az ipari olajnövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az ipari olajnövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása ezen termék esetében is biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az ipari olajnövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az ipari feldolgozás céljára termesztett olajnövény támogatás esetében a **109,59 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

- Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.
- Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.
- Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását *(az ipari olajnövény termesztés esetében nem releváns)*.
- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazatoktól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok komoly kilengéseket mutattak. Emellett a boríték pénzügyi forrásai jelentősen csökkennek, amely szintén indokol egyfajta óvatosságot a tervezésében.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP08_O10_U01_HA - Ipari olajnövény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	109,59	109,59	109,59	109,59	101,15	
	Minimális tervezett egységösszeg	76,71	76,71	76,71	76,71	70,81	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	142,47	142,47	142,47	142,47	131,50	
	O.10 (egység: Hektár)	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	683 470,55	3 645 469,07
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	6 757,00	33 785,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	740 499,63	740 499,63	740 499,63	740 499,63	683 470,55	3 645 469,07
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP09_E08_CISE_16
A beavatkozás neve	Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az extenzív gyümölcsstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területéhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Extenzív gyümölcsstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- aki vagy amely a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,
- az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:
  - az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,
  - fix, telepített öntözés megléte,
  - ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbaállottság, és
  - a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tő/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	-	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	3000	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	3000	10 év
Málna	Rubus idaeus	5000	10 év
Piszke, Piszke törzsés oltvány	Ribes uva-crispa	3000	10 év
Szeder	Rubus idaeus	1500	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var.	1500	10 év

	inermis		
Homoktövis	Hippophae (Elaeagnus) rhamnoides	800	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	500	15 év
Alma	Malus domestica	400	20 év
Körte	Pyrus communis	400	25 év
Birs	Cydonia oblonga	400	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	400	20 év
Kajszibarack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	280	20 év
Meggy	Prunus cerasus	280	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	280	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	400	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	400	20 év
Dió	Juglans regia	100	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	400	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	400	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	100	50 év
Áfonya	Vaccinium corynbosum	-	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	1400	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	1500	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa		25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	270	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	330	25 év

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden extenzív módon gyümölcsöt termeszto és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi gyümölcsstermesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés a legjelentősebb vezértermék (alma) esetében különösen szembetűnő, és 2015 óta folyamatos. Az alma mellett olyan jelentős termőterülettel vagy hagyományokkal bíró gyümölcsfélék területe is csökkenő trendet mutat, mint a szilva, a körte, az őszibarack, a nektarin, a ribiszke vagy a málna. A gyümölcsstermesztők száma szintén csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, az ingadozó minőség, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely kedvezőtlen hatással járna a feldolgozás számára is.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerekkel való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon is**

fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között megjelenik a minimális hektáronkénti tőszám, a fix öntözőrendszer megléte, illetve az ültetvény életkorával kapcsolatos feltétel. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet, addig az extenzív, jobban gépesíthető ültetvények kibocsátása elsősorban a feldolgozóipar számára biztosítja az alapanyagot, rövid szállítási távolságokból. Éppen ez teszi indokolttá a két külön egységköltséggel létrehozott extenzív és intenzív gyümölcsstermesztési borítékokat, ami lehetővé teszi a támogatás célzottságának növelését.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely kedvezőtlen hatással járna a feldolgozás számára is. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A gyümölcs alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhöz, vagy a feldolgozókhöz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az extenzív ültetvényeken többségében feldolgozóipari alapanyag termelése zajlik. A termékpálya működésének fenntarthatósága a feldolgozóipar stabil ellátása nélkül nem lehetséges.
- A termeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A gyümölcsstermesztés technológiai sajátosságaiból adódóan az ágazat kézi munkaerő szükséglete is jelentős a gépi munka mellett. A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt így az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következő fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az extenzív gyümölcsstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtásáról, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőknél számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési

célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözési művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az extenzív gyümölcsstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az extenzív gyümölcsstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az extenzív gyümölcsstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrára történő áttérést. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a gyümölcsök esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az extenzív gyümölcsstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az extenzív gyümölcsstermesztés támogatása esetében a **159,49 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-10%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a gyümölcsstermesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A számítások alapján a boríték ingadozásának kockázata viszonylag alacsony. A sávokat ugyanakkor differenciáltan alakítottuk ki. A területcsökkenés megállításaiban bízva a maximum eltérési toleranciaszint alacsonyabb. Ezzel párhuzamosan a minimum érték esetében látjuk szükségét a nagyobb mozgástérnek, mivel új területek bevonása kevésbé valószínű.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP09_O10_U01_HA - Extenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	159,49	159,49	159,49	159,49	147,15	
	Minimális tervezett egységösszeg	143,54	143,54	143,54	143,54	132,44	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	191,39	191,39	191,39	191,39	176,58	
	O.10 (egység: Hektár)	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	5 594 201,55	29 847 526,87
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	38 017,00	190 085,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	6 063 331,33	5 594 201,55	29 847 526,87
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP10_E09_CISF_16
A beavatkozás neve	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása	Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából	
SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció	

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.

R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya

R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)

R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)

R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

Az intenzív gyümölcsstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területéhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Intenzív gyümölcsstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- aki vagy amely a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,
- az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:
  - o az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,
  - o fix, telepített öntözés megléte,
  - o ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbeállottság, és
- d) a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tő/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	40 000	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	4700	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	4700	10 év
Málna	Rubus idaeus	9000	10 év
Piszke, Piszke törzsés oltvány	Ribes uva-crispa	4700	10 év
Szeder	Rubus idaeus	-	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var.	-	10 év

	inermis		
Homoktövis	Hippophae (Elaeagnus) rhamnoides	990	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	600	15 év
Alma	Malus domestica	1300	20 év
Körte	Pyrus communis	1000	25 év
Birs	Cydonia oblonga	500	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	660	20 év
Kajszi­barack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	400	20 év
Meggy	Prunus cerasus	660	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	660	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	660	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	-	20 év
Dió	Juglans regia	200	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	410	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	410	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	200	50 év
Áfonya	Vaccinium corynbosum	2000	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	-	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	-	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa	400	25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	660	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	625	25 év

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden intenzív módon gyümölcsöt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi gyümölcsstermesztés célzott támogatását elsősorban az a **nehézség** indokolja, hogy a termőterület csökkenő tendenciát mutat. A csökkenés a legjelentősebb vezértermék (alma) esetében különösen szembetűnő, és 2015 óta folyamatos. Az alma mellett olyan jelentős termőterülettel vagy hagyományokkal bíró gyümölcsfélék területe is csökkenő trendet mutat, mint a szilva, a körte, az őszibarack, a nektarin, a ribiszke vagy a málna. A gyümölcsstermesztők száma szintén csökkenő tendenciát mutat. Emellett az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem mértéke évről-évre jelentősen módosul, olykor kiszámíthatatlan.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a termelői árak ingadozása, homogén árualapok hiánya, az ingadozó minőség, a magas belépési korlát, illetve a szántóföldi növénytermesztés benchmark növényeihez (kukorica, búza, napraforgó) képest magasabb hektáronkénti előállítási költség okozza (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva a lakosság egészséges élelmiszerral való ellátásához, így az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitás vagy a vidéki munkaerő megőrzése terén jelentkeznek. A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések). A termeléshez kötött támogatás emellett segít áthidalni azt az időszakot, amíg az ágazatot segítő további beavatkozások pozitív hatásai működni kezdenek (például: a termelők alkupozícióját javító intézkedések).

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között megjelenik a minimális hektáronkénti tőszám, a fix öntözőrendszer megléte, illetve az ültetvény életkorával kapcsolatos feltétel. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból, illetve az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet, addig az extenzív, jobban gépesíthető ültetvények kibocsátása elsősorban a feldolgozóipar számára biztosítja az alapanyagot, rövid szállítási távolságokból. Éppen ez teszi indokolttá a két külön egységköltséggel létrehozott extenzív és intenzív gyümölcsstermesztési borítékokat, ami lehetővé teszi a támogatás célzottságának növelését.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Gyümölcs- és zöldségfélék

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- A gyümölcs alapvető élelmiszer, amelyet a lehető legrövidebb ellátási láncon keresztül (a környezetterhelés minimalizálásával) kell a fogyasztókhoz, vagy a feldolgozókhöz eljuttatni, így a helyi termék-előállítás alapvető fontosságú.
- Kiemelt szerepe van az élelmezésbiztonságban és az egészségmegőrzésben.
- Az intenzív ültetvények elsősorban a friss fogyasztásra szánt gyümölcsök előállításában játszanak jelentős szerepet.
- A termeléshez kötött támogatását igénylő üzemek jellemzően 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodnak. A termesztett fajok sokfélesége, valamint a kisebb volumenben termesztett fajok termelésben tartása fontos a biodiverzitás megőrzése szempontjából.
- A gyümölcsstermesztés technológiai sajátosságaiból adódóan az ágazat kézi munkaerő szükséglete is jelentős a gépi munka mellett. A hektárra vetített magas éves munkaerő-felhasználása miatt így az ágazat hozzájárul a vidéki lakosság foglalkoztatásához, helyben tartásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelésén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett az intenzív gyümölcsstermesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkn

számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy az öntözéses művelés releváns ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az intenzív gyümölcsstermesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az intenzív gyümölcsstermesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az intenzív gyümölcsstermesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrára történő áttérést. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a gyümölcsök esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

A **hozamkategóriák alkalmazásának** alátámasztását a háttéranyag tartalmazza. A stabilan a magas hozamkategóriákban termelő gazdaságok aránya olyannyira alacsony, hogy az nem veszélyezteti a célzottságot, és nem jelenti tömegesen olyan termelők támogatását, akik támogatás nélkül is boldogulnak. A hozamkategóriák alkalmazásának célja bemutatni azt, hogy a nehézséget nagyban indokolják, az évenkénti besorolás változékonysága miatt azonban nem lehetséges egyes csoportokat megkülönböztetni a jogosultak között.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az intenzív gyümölcsstermesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értékei

Az intenzív gyümölcsstermesztés támogatása esetében a **373,48 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +15% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a gyümölcsstermesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok, valamint a piaci kilengések, szélsőséges időjárási körülmények szükségessé teszik egy megfelelő mértékű mozgástér meghatározását. Ezt azonban differenciáltan vezettük be. A területcsökkenés megállításában bízva csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet, ezzel párhuzamosan a minimum érték esetében látjuk szükségét a nagyobb mozgástérnek.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP10_O10_U01_HA - Intenzív gyümölcsstermesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	373,48	373,48	373,48	373,48	344,58	
	Minimális tervezett egységösszeg	280,11	280,11	280,11	280,11	258,44	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	429,50	429,50	429,50	429,50	396,27	
	O.10 (egység: Hektár)	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 139 037,28	32 754 716,00
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	17 816,00	89 080,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Unió hozzájárulás [EUR])	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 653 919,68	6 139 037,28	32 754 716,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP11_E10_CISS_16
A beavatkozás neve	Anyajuhartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A támogatás az ágazat gazdasági és környezeti értelemben vett fenntarthatóságát, a törzskönyvezett apaállat használat előírásával pedig a minőségi árualap biztosítását hivatott elősegíteni.

Az anyajuhtartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Anyajuhtartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Jogosult minden olyan, a juh fajhoz tartozó nőivarú állat, amely a birtokon tartási időszak utolsó napján legalább egyéves;
- Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról és kizárólag törzskönyvi kivonattal vagy származási igazolással ellátott kost használ a nőivarú állomány fedeztetésére, biztosítva ezzel a minőségi termeléshez szükséges alapokat.
- Gondoskodik a tenyészetében tartott állatállománynak a Juh ENAR rendelet szerinti tartós jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről, valamint
- vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidőt követő naptól kezdődően száz egymást követő napon a birtokában tartja.
- Gondoskodik a közösségi jogban foglalt előírások és határidők betartásáról.
- A gazdálkodó az elhullott állatot saját költségén megfelelő állattal pótolhatja a birtokon tartási időszakban.
- Támogatható egyedek minimális létszáma: egy. Ennek két oka van. Egyrészt az állatalapú jogcímek esetén következetesen 1 állat a minimális létszám. Másrészt a legkisebb termelők bevonásával növelhető a környezeti hozzáadott érték a kondicionalitásnak való megfelelés révén. Harmadrészt pedig a kistermelők kizárása ellentétes lenne a reform szellemiségével, tekintettel a kisgazdaságok megkülönböztetett kezelésének céljával.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyajuhot tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az anyajuh tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatban tevékenykedő termelők számára realizálható jövedelem alacsony, az állomány emiatt fokozatosan csökken. Az állomány visszaesése 2015-2020 között jóval nagyobb volt, mint más jelentős juhállománnyal rendelkező európai országokban.

Ezt a nehézséget az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, a saját legelőterületek hiánya, a fajtaszempontból heterogén állomány, az alacsony egy főre jutó fogyasztás, valamint az okozza, hogy a jelenlegi kedvezőtlen jövedelmezőségi viszonyok nem teszik vonzóvá az ágazatot a következő generáció számára. Az input árak drasztikus emelkedése pedig csak tovább erősíti ezt a folyamatot. **(másodlagos érvek).**

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat további zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány csökkenése ne folytatódjon, javuló jövedelmezőség esetén vonzóbbá váljon a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon is** fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a szakszerű apaállat-használat előírása. Célunk ezáltal elősegíteni az állategészségügyi és állatjóléti helyzet és az élelmiszerbiztonság javulását, a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A stabilabb jövedelem emellett előmozdíthatja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Juh- és kecskehús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat további zsugorodása vagy akár eltűnése fenyegetne. Ezt

azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **környezeti értelemben vett jelentősége** kiemelkedő.

- A juhtenyésztő hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A juh- és kecsketartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott juhtartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelésén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a juhtartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőknél számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a juhtartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A juhtenyésztés jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékeltebb vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az anyajuh tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az anyajuh tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az anyajuh tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a juhhús és juhtej esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az anyajuh tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve további zsgorodásuk megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az anyajuhtartás támogatás esetében a **28,42 EUR/állat** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +25% /-15%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszúrtuk a termékkörök változásának hatását (*az anyajuh tartás esetében nem releváns*).

- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: Az állomány fokozatos csökkenése a minimum és maximum értékek esetében differenciált megközelítést indokol. Ezért a maximum érték esetében került nagyobb mozgástér meghatározásra.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacán

Az EU egységes piacának egyensúlyára az élőjuh kivétel nem gyakorol negatív hatást. A hazai juhhús fogyasztás alacsony (a juh, kecske, nyúl és egyéb hús együttesen is mindössze 0,2 kg/fő értéket tesznek ki), jelentősen elmarad az uniós átlagtól. Az ágazat kibocsátása ezért elsősorban előbáránként exportra kerül, jellemzően az EU-n belül, ugyanakkor a juhállomány fajtaszempontról meglehetősen heterogén, amely hátrányt jelent az export kapcsolatok lehetséges bővítése terén, mivel nehezíti a nagyobb, homogén árualapot igénylő piacok kiszolgálását. Emellett fontos körülmény az egységes piaci hatások becslése szempontjából, hogy az állatállomány lassú, fokozatosan csökkenő tendenciát mutat. Végül kiemелendő, hogy a támogatás a jövedelem stabilitását célozza, ezért **az exportpiacok esetében a termeléshez kötött támogatásoknak piactorzító hatása nem valószínűsíthető.**

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP11_O11_U01_HD - Anyajuhtartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	28,42	28,42	28,42	28,42	26,22	
	Minimális tervezett egységösszeg	24,16	24,16	24,16	24,16	22,29	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	35,53	35,53	35,53	35,53	32,78	

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	O.11 (egység: Egyedszám)	765 930,00	765 930,00	765 930,00	765 930,00	765 930,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	21 767 730,60	21 767 730,60	21 767 730,60	21 767 730,60	20 082 684,60	107 153 607,00
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	765 930,00	765 930,00	765 930,00	765 930,00	765 930,00	3 829 650,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Unió hozzájárulás [EUR])	21 767 730,60	21 767 730,60	21 767 730,60	21 767 730,60	20 082 684,60	107 153 607,00
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP12_E11_CISC_16
A beavatkozás neve	Anyatehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása	Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1	A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2	A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A termeléshez kötött húshasznú anyatehéntartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Anyatehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Anyatehén:
  - a) húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtaival való keresztezésből született tehén, amely hústermelésre szánt borjak nevelésére tartott állományhoz tartozik, vagy
  - b) nyolc hónapnál idősebb, még nem ellett, húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtaival való keresztezésből született nőivarú szarvasmarha vagy bivaly;
  - c) a kérelmezett egyed a 2015. kérelmezési évtől kezdődően csak és kizárólag anyatehén támogatásban részesült.
- A támogatási kérelem benyújtásának napján a tenyészetben lévő olyan anyatehén tart, amely nem tartozik a lenti listában felsorolt fajtákhoz, és a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti nyilvántartásban 99-es kódon „egyéb tejhasznú”, 88-as kódon Brown Swiss, 03-as kódon Borzderes, vagy 15-ös kódon Kosztromai fajtaival bejelentett fajtához tartozik.
- Gondoskodik a tenyészetében lévő állatállományának a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről. Eleget tesz a közösségi jogban foglalt előírásoknak és határidőknek.
- A kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától gümőkór-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.
- Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról, és a támogatásra bejelentett állatállományában központi lajstromszámmal ellátott, a táblázat alapján támogatható fajtájú tenyészbikát vagy mélyhűtött spermát, petesejtet vagy embriót használ, valamint gondoskodik a tárgyév január 1. és a birtokon tartási idő lejáratá között történt ellésekhez tartozó termékenyítések (fedztetések), szabad és háremszerű pároztatások és embrió-átültetések központi adatbázisban történő regisztrációjáról.
- A tenyészetében a kérelmezett állatok legalább 30%-ának van ellése a tárgyév során, valamint a kérelmezett állattól a birtokon tartás során született borjakat a születésük napjától kezdődően legalább egy hónapon keresztül az anyjukkal azonos tenyészetben tartja, és
- vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem benyújtását követő naptól

számított hat hónapig folyamatosan birtokon tartja.

- A mezőgazdasági termelő tenyészetében a támogatás alapjául szolgáló állatok esetén az üszők aránya a birtokon tartás teljes ideje alatt legfeljebb 40% lehet.

A szarvasmarhafajták jegyzéke

1. Angler Rotvieh (Angeln)
2. Armoricaïne
3. Ayrshire
4. Black and White Friesian
5. Bretonne pie noire
6. British Friesian
7. Črno-bela
8. Czarno-biała
9. Czerwono-biała
10. Deutsche Schwarzbunte
11. Dutch Black and White
12. Estonian Holstein
13. Estonian Native
14. Estonian Red
15. Française frisonne pie noire (FFPN)
16. Fries-Hollands (FH)
17. Friesian-Holstein
18. Frisona española
19. Frisona Italiana
20. German Red and White
21. German Red
22. Groninger Blaarkop
23. Guernsey
24. Holstein Black and White
25. Holstein
26. Itäsuomenkarja
27. Jersey
28. Länsisuomenkarja
29. Lithuanian Red
30. Magyar Holstein-Friz
31. Malkeborthorn
32. Pohjoissuomenkarja.
33. Red and White Friesian
34. Red Holstein
35. Reggiana
36. Rød dansk mælkerace (RMD)
37. Schwarzbunte Milchrasse (SMR)

38. Sortbroget dansk mælkerace (SDM)

39. Valdostana Nera

40. Zwartbonten van België/pie noire de Belgique

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyatehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

Az anyatehén tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazat a célzott támogatások ellenére is veszteséges volt az elmúlt évek átlagában.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, az alacsony felvásárlási árak, a saját legelőterületek hiánya, a heterogenitás a fajtahasználat és az üzemméret szempontjából, a fejlesztésre szoruló genetikai alapok, az alacsonyabb és időszakos termelési értékből adódó költségérzékenység, valamint az alacsony egy főre jutó fogyasztás okozza. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány minősége javuljon, a javuló jövedelmezőség továbbra is vonzóvá tegye a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon is** fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a megfelelő apaállat-használat előírása, valamint a húshasznú fajtákra való szűkítés. A megfelelő apaállat-használat és a húshasznú fajtákra történő korlátozás javítja

a célzottságot, a genetikai alapok fejlesztésén keresztül elősegíti a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Marha- és borjúhús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A szarvasmarhatartás terén hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A marhahizlalás alapja a húshasznú anyatehenek tartása, ami a családi vállalkozás keretében folytatható legegyszerűbb extenzív állattartó tevékenység.
- A húshasznú anyatehén termeléshez kötött támogatásban részesülő üzemek jellemzően kisgazdaságok, akik legfeljebb 20 állatot tartanak.
- A húshasznú szarvasmarhatartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott szarvasmarhatartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.
- A húsmarhatartás a generációs megújulásban is szerepet játszik, hiszen sok fiatal kezdi meg húsmarhatartóként a tevékenységét.
- Bár a hazai fogyasztásban nem a marhahús a legmeghatározóbb, mégis alapvető élelmiszer, így a támogatás az élelmezésbiztonság terén is jelentőséggel bír.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítélik. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett az anyatehéntartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a szarvasmarhatartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A húsmarhatartás jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékeltebb vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegettetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy az anyatehén tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy az anyatehén tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így az anyatehén tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos értékek számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a marhahús esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelése külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint az anyatehén tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

Az anyatehéntartás támogatás esetében a **139,95 EUR/állat** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +25% /-20%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*az anyatehén tartás esetében nem releváns*).

- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A minimum értéket 20%-ban határoztuk meg, amely a történelmi adatok alapján indokolt. A differenciált megközelítést az indokolja, hogy az állomány növekedése kevésbé valószínű, mint a csökkenése. Ezért a felfele történő eltérés esetében került meghatározásra egy nagyobb mozgástér.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP12_O11_U01_HD - Anyatehéntartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	139,95	139,95	139,95	139,95	129,13	
	Minimális tervezett egységösszeg	111,96	111,96	111,96	111,96	103,30	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	174,94	174,94	174,94	174,94	161,41	
	O.11 (egység: Egyedszám)	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	31 953 864,15	170 479 173,15
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	247 455,00	1 237 275,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	34 631 327,25	31 953 864,15	170 479 173,15
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	(Union contribution)						
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP13_E12_CISM_16
A beavatkozás neve	Hízott bika támogatás
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása	Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.
SO1	A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából
SO2	A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A bika hizlalással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Hízott bika támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

(1) A hízottbika-tartás támogatása azon, az a) pont szerinti vágás – kivéve a klinikai tünetek miatt elkülönített vágás – vagy a b) pont szerinti export napján kilenc hónapos vagy annál idősebb hímivarú szarvasmarhák vagy bivalyok után igényelhető, amelyeket a tárgyévét megelőző év április 1. és tárgyév március 31. között

a) vágóhídon levágtak, vagy

b) élő állatként az Európai Unió kívüli harmadik országba exportáltak vagy másik európai uniós tagállamba szállítottak állattartó, mesterséges termékenyítő állomás, rakodó állomás vagy gyűjtő állomás típusú tenyészetből.

(2) Hízottbika-tartás támogatására az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely

- a Szarvasmarha ENAR rendeletben meghatározott országos nyilvántartás alapján a hímivarú szarvasmarhát a tenyészetéből az (1) bekezdés szerinti módon történő kikerülése előtt közvetlenül legalább két hónapig tartotta,
- gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról, és
  - a hízottbika-tartás támogatásra bejelentett egyedek fogantatása esetében központi lajstromszámmal ellátott tenyészbikát vagy mélyhűtött spermát, petesejtet, embriót használ,
  - vagy szabad és háremszerű pároztatások esetében a hízottbika-tartás támogatásra bejelentett egyedek születésének időpontjára vonatkozóan igazolja ilyen központi lajstromszámmal ellátott apaállat tenyészetben tartását,
  - valamint gondoskodik az állatállományhoz tartozó termékenyítések (fedeztetések), szabad és háremszerű pároztatások és embrió-átültetések központi adatbázisban történő regisztrációjáról.
- gondoskodik a tenyészetében lévő szarvasmarha-állománynak a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és
- a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelentési kötelezettségnek megfelelően, az állat vágóhídon történő levágásának, illetve exportálásának igazolása megtörténik, és
- eleget tesz a közösségi jogban foglalt előírások és határidők betartásának.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden hízott bikát tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A hízott bika tartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazat a célzott támogatások hiányában veszteséges lenne.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, az uniós állategészségügyi és környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés többletköltségei, az alacsony felvásárlási árak, a saját legelőterületek hiánya, a heterogenitás a fajtahasználat és az üzemméret szempontjából, a fejlesztésre szoruló genetikai alapok, az alacsonyabb és időszakos termelési értékből adódó költségérzékenység, valamint az alacsony egy főre jutó fogyasztás okozza. (**másodlagos érvek**).

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

- a versenyképesség javítása
- a minőség javítása
- a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, az állomány minősége javuljon, a javuló jövedelmezőség továbbra is vonzóvá tegye a fiatal gazdálkodók számára, és hozzájáruljon az élhető vidék fennmaradásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a tájkép megőrzéséhez.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a támogatás fenntartásával és minimális emelésével az állomány szinten tartása hosszú távú táj- és környezetvédelmi előnyökkel jár (például: biodiverzitás), hosszútávon javíthatja a vidéki foglalkoztatást, a vidéki térség megtartó erejét, a hagyományos, helyi, regionális termékek előállításának megőrzését, emellett elősegítheti a fiatalabb generációk bevonását az alapvetően előregedő korszerkezetű húsmarhatartó ágazatba. A hosszú távú hatások fenntartása érdekében a jogosultsági kritériumok közé bekerül a megfelelő apaállat használat. **Emellett a jogosultsági feltételek között bevezetjük a megfelelő apaállat-használatot. Ez javítja a célzottságot, a genetikai alapok fejlesztésén keresztül elősegíti a minőségi árualap előállítását, ezáltal javítva a**

termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén.

A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Marha- és borjúhús

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában – a kiszámíthatóság elvesztése miatt - az ágazat zsugorodása fenyegetne. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A szarvasmarhatartás terén hagyományokkal bíró vidékek zöme gazdaságilag elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben helyezkedik el, ahol a munkanélküliség átlag feletti.
- A hízott bika termeléshez kötött támogatásban részesülő üzemek jellemzően kisgazdaságok, akik legfeljebb 10 állatot tartanak.
- A húshasznú szarvasmarhatartás meghatározó a szétaprózott és különösen az állandó legelőterületek hasznosításában, az ökológiai egyensúly fenntartásában, a tájkép megőrzésében, az ágazat szerepe a táj- és környezetvédelemben kimagasló.
- A legelőre alapozott szarvasmarhatartás elengedhetetlen a mintegy 1 millió hektár legelőterület kultúrállapotban tartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához.
- A húsmarhatartás a generációs megújulásban is szerepet játszik, hiszen sok fiatal kezdi meg húsmarhatartóként a tevékenységét.
- Bár a hazai fogyasztásban nem a marhahús a legmeghatározóbb, mégis alapvető élelmiszer, így a támogatás az élelmezésbiztonság terén is jelentőséggel bír.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítélik. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvének egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a hízott bika tartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegből

megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a szarvasmarhatartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A húsmarhatartás jellemzően extenzív formában történik Magyarországon, amely mérsékelt vízfelhasználást igényel. Az extenzív tartás esetében a gyepek túllegeltetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását. A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés nem kerül bevezetésre.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a hízott bika tartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a hízott bika tartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a hízott bika tartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a marhahús esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelése külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a hízott bika tartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmóddhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A hízott bika tartás támogatás esetében az **54,35 EUR/állat** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a hízott bika tartás esetében nem releváns*).

- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A maximum eltérést 20%-ban határoztuk meg, amely a történelmi adatok alapján indokolt. Emellett a jellemzően külföldre (EU-n kívülre) értékesítő ágazat lehetőségeit meghatározzák az aktuális piaci folyamatok (például a török szállítások helyzete), amely az elmúlt időszak tapasztalatai alapján akár éven belül is jelentős fordulatot vehet. A differenciált megközelítést az indokolja, hogy az állomány csökkenése kevésbé valószínű, mint a növekedése.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacon

A hazai egy főre jutó marhahús fogyasztás szintje igen alacsony (0,9 kg/fő), jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A magyar húsmarha ágazat jelentős élőállat exportot bonyolít. A legfontosabb partnereket felsoroló alábbi táblázatból látható, hogy súlyban kifejezve a legjelentősebb kereskedelmi partnerek ugyan EU-s tagállamok, a teljes export mennyiség azonban szétaprózódik a partnerek között. **Ennek köszönhetően az uniós belső piacra sem kerül olyan mennyiségű élőállat, amely képes lenne a belső piac egyensúlyát veszélyeztetni.** Fontos látni emellett, hogy jelentős partnereink vannak az EU-n kívül, amely a belső piac egyensúlyát szintén nem veszélyezteti.

Rendeltetési ország	Nettó tömeg (kg)
Összesen	73 778 415
Ausztria	12 365 120
Horvátország	11 167 981
Koszovó	10 688 944
Törökország	5 928 511
Lengyelország	5 780 139

Románia	4 192 052
Spanyolország	3 730 112
Olaszország	3 498 290
Oroszország	2 883 196
Üzbegisztán	1 934 468
Szlovákia	1 534 872
Szlovénia	1 247 172
Görögország	1 067 112
Arab Emírségek	977 720
Albánia	738 171
Azerbajdzsán	699 455
Szerbia	692 815

Forrás: KSH, 2021

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP13_O11_U01_HD - Hízott bika támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	54,35	54,35	54,35	54,35	50,15	
	Minimális tervezett egységösszeg	40,76	40,76	40,76	40,76	37,61	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	65,22	65,22	65,22	65,22	60,18	
	O.11 (egység: Egyedszám)	93 122,00	93 122,00	93 122,00	93 122,00	93 122,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	4 670 068,30	24 914 791,10
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	93 122,00	93 122,00	93 122,00	93 122,00	93 122,00	465 610,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Unió hozzájárulás [EUR])	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	5 061 180,70	4 670 068,30	24 914 791,10
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP14_E13_CISD_16
A beavatkozás neve	Tejhasznú tehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. Azon jószágok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A tejtermeléssel foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárás és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Tejhasznú tehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

(1) Tejhasznú tehéntartás támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely

- nőivarú, legalább egyszer ellett szarvasmarhát tart, amelynek kora a támogatási kérelem benyújtási évének március 31-én legalább huszonhárom hónap,
- gondoskodik a tenyészetében lévő állatállományának a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és
- a kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában gümőkór-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.

(2) Támogatás azon (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelő tejhasznú tehenek után igényelhető, amelyek a tárgyév március 31-én a mezőgazdasági termelő tenyészetében találhatóak, de nem a tárgyév március 31-én kerültek a mezőgazdasági termelő tenyészetébe, és

- hivatalos tejtermelés-ellenőrzés alatt állnak vagy
- az ENAR-nyilvántartásban tejhasznú fajtakódon nyilvántartott tejhasznú tehenek.

Azon egyedek jogosultak tejhasznú tehéntartás támogatásra, amelyek a 2015. kérelmezési évtől kezdődően csak és kizárólag tejhasznú tehéntartás támogatásban részesültek/voltak jogosultak.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden tejhasznú tehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A tejhasznú tehentartás célzott támogatását Magyarországon az a **nehézség** indokolja, hogy az ágazatot a célzott támogatások hiányában alacsony jövedelemtermelő képesség és a jövedelmek ingadozása jellemzi.

Ezt a nehézséget az input árak drasztikus emelkedése, a környezetvédelmi, állategészségügyi és állatjólléti előírásainak való megfelelés többletköltségei, az uniós összevetésben rendkívül alacsony felvásárlási árak, a magas önköltség, a feldolgozott termékek irányából érkező importnyomás és az ebből adódó erős verseny, a nyerstej gyenge beltartalmi értékei, valamint a termelési költségeken belül magas takarmányköltség-arány okozza. **(másodlagos érvek).**

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása, az önellátottság, ezzel pedig az élelmezésbiztonság csökkenése fenyegetne.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jelzett nehézségek ellenére is fennmaradjon, javuljon a minőség, hozzájáruljon az élelmezésbiztonsághoz, az importnyomás enyhítésével pedig csökkentse a környezetterhelést. **A stabil kimenetek tervezése is alátámasztja, hogy nem várjuk a termelés növekedését, az intenzifikációt nem ösztönzi a támogatás.**

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a hivatalos termelés-ellenőrzésben való részvétel. Ez biztosítja a nyerstej megfelelő minőségét (élelmiszerbiztonság), emellett visszajelzést ad a termelőknek a takarmányozás tekintetében. A tejelő fajtákra történő korlátozás pedig javítja a célzottságot, a minőségi áralap előállítását, ezáltal javítva a termelők piaci helyzetén és jövedelemtermelő képességén. Emellett biztosítja, hogy az uniós források a tejtermelésre leginkább alkalmas állatok tartását szolgálják.

A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Tej és tejtermékek

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása, az önellátottság, ezzel pedig az élelmezésbiztonság csökkenése fenyegetne.

Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** szerteágazó.

- A tej alapvető élelmiszer, ezért a tejtermelés, a hazai tejfeldolgozó szektor alapanyag-ellátásán keresztül hosszútávon járul hozzá az élelmezésbiztonság fenntartásához.
- Fontos szerepet tölt be a magyarországi szarvasmarha-állomány hármass mentes státuszának (gümőkór-, brucellózis- és leukózismentes állapot) megőrzésében, ezzel a kedvező állategészségügyi, állatjóléti és élelmiszerbiztonsági helyzet megtartásában.
- A tej termékpálya foglalkoztatásban betöltött szerepe jelentős, de az EU-csatlakozás óta drasztikusan visszaesett. A tejtermelés visszaesésével az alapanyag-termelésben és a tejfeldolgozó szektorban foglalkoztatott közel 14 ezer ember megélhetése kerülne veszélybe, súlyos szociális és társadalmi problémákat okozva elsősorban a vidéki térségekben. A tejhasznú tehéntartás hosszútávon biztosíthatja a vidéki foglalkoztatást, a vidéki térség megtartó erejét, a hagyományos, helyi, regionális tejtermékek előállításának megőrzését.
- A szarvasmarhatartás fontos ökológiai feladatokat lát el: a legelőterületek kultúrallapotban tartása, hozzájárulás az ökológiai egyensúly fenntartásához, a gyepalkotók fajgazdagságának megőrzéséhez, a nemkívánatos – többnyire allergiás panaszokat is okozó – növények terjedésének, illetve az elcserjésedésnek a megakadályozásához. A legeltetés emellett hozzájárul a nemzetközi összevetésben magas takarmányköltségek mérsékléséhez.
- A tejtermelés egyik fontos mellékterméke az értékes szerves istállótrágya, amely a környezettudatos, fenntartható növénytermesztés fontos, de a piacon alig elismert inputja, a műtrágyákkal ellentétben nem csak a talajok termőképességét, hanem a szerkezetét is javítja, szakszerű tárolásával és talajba juttatásával az üvegházhatású gázok kibocsátása csökkenthető.
- A hazai termelés erősítése, az ellátási láncok rövidülése a környezetterhelés csökkentése érdekében is fontos, ezért cél, hogy a fogyasztás minél nagyobb hányadát a jóval kisebb ökológiai lábnyomú hazai termékekkel elégítsük ki.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállalna. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Hasonló mondható el az állattartás szabályaira vonatkozóan, hiszen a nitrát eredetű szennyezés megelőzésére vonatkozó nemzeti joganyag 2006, illetve 2008 óta hatályos. A 91/676/EGK irányelvnek egyik alapintézkedése a trágyatárolók kiépítése. Magyarországon a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet értelmében a nitrátérzékeny területen lévő, vagy annak minősülő állattartó telepek trágyatárolóinak megvalósítási határideje 2014. december 31-én lejárt. Hasonlóan, a nem nitrátérzékeny területen lévő, illetve annak nem minősülő állattartó telepek hígtrágyatárolóinak létesítési határideje 2014. december 31-én, míg az istállótrágya-tárolóinak létesítési határideje 2015. december 22-én járt le. Jelenleg tehát már csak megfelelő trágyatároló kapacitással rendelkező állattartó telep üzemelhet Magyarországon. Az előírás szerint legalább 6 havi trágya tárolására alkalmas szigetelt, az előírt műszaki követelményeknek megfelelő, szivárgásmentes trágya tárolóval kell rendelkezni. A trágyakezelés (tárolás és kihelyezés) tekintetében tehát szintén kijelenthető, hogy a jelenleg aktív állattartó telepek a vízminőség megőrzését biztosító szigorú trágyakezelési előírások alapján kaptak engedélyt a működésre.

Emellett a tejhasznú tehéntartás támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből

megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Magyarországon az állattartó telepek – köztük a tejelő szarvasmarhát tartó telepek - korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történik. Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

Tekintettel arra, hogy a jogcím a víz minőségének védelme releváns és kiemelt jelentőségű ebben a jogcímben, ezért a 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés bevezetésre kerül.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

N/A

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehéntartás támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehéntartás támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a tejhasznú tehéntartás bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a tejhasznú tehéntartás számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a tejhasznú tehéntartás - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését. Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszerellátása a tej és tejtermékek esetében biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a tejhasznú tehéntartás kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem ösztönzi az intenzívebb állattartást. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmóddhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A tejhasznú tehéntartás támogatás esetében a **316,99 EUR/állat** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-25%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (a tejhasznú tehéntartás esetében nem releváns).

- Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.
- A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.
- Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).
- Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.
- A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sáv 25%-ban került meghatározásra, amely a történelmi adatok alapján indokolt.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

A lehetséges piactorzító hatások bemutatása az EU egységes piacon

A magyar tej- és tejtermék ágazat meglehetősen vegyes képet mutat. Amellett, hogy közel termel az országos önellátottság szintjéhez, jelentős külkereskedelmi forgalmat bonyolít, elsősorban az uniós belül. Sajnálatos módon továbbra is jellemző az az ellentmondás, miszerint a Magyarországon megtermelt tej egy része nyerstej formájában elhagyja az országot, miközben a feldolgozott termékek piacán (sajt, joghurt, tejdesszertek) jelentős import érkezik az országba az uniós tagállamokból.

Az alábbi táblázat mutatja be a legfontosabb célországokat, ami a nyerstej exportot illeti. Ebből látható, hogy a nyerstej jellemzően a belső piacra kerül. A partnerek közül kiemelkedik Románia, ahová a nyerstej 47%-a irányult 2021-ben. Ez önmagában felvetheti a piaci egyensúlyra gyakorolt potenciális negatív hatás kérdését, ugyanakkor a magyar nyerstej export így sem torzítja a belső piac működését. A magyar tejtermelés mintegy 1-1,5% közötti aránnyal rendelkezik az uniós tejtermelésből. Ez önmagában is egy igen csekély arány. A leszállított nyerstej mintegy 10-15%-a – ami a folyadéktej termelés viszonylatában a hazai előállítás mintegy fele - kerül kivitelre, amely az uniós termelés szempontjából gyakorlatilag elhanyagolható. Emellett a román tejtermelés nem képes ellátni alapanyaggal a feldolgozóiparát, ezért importra szorul. Ennek megfelelően a magyar kivitel ez esetben inkább az élelmiszerellátás biztonságát segíti elő.

A kivitel szerkezetében szétaprózdik a partnerek között, így valós veszélyt a belső piac egyensúlyára nem jelent. A magyar kivitelben még említést érdemel a sajt, ugyanakkor annak felvevője jellemzően nem az EU, hanem a közel-keleti piacok.

Rendeltetési ország	Nyerstej export mennyisége (kg)	Megoszlás
---------------------	---------------------------------	-----------

Összesen	277 621 423	100
Románia	131 179 352	47,3
Horvátország	42 590 798	15,3
Olaszország	25 544 478	9,2
Németország	20 573 752	7,4
Bulgária	12 105 902	4,4
Hollandia	11 817 711	4,3
Lengyelország	10 577 437	3,8
Görögország	8 038 680	2,9
Szlovákia	6 850 990	2,5
Csehország	4 021 181	1,4
Szlovénia	2 948 605	1,1
Bosznia-Hercegovina	1 238 761	0,4
Dánia	103 065	0,0
Dél-Afrika	30 450	0,0

Forrás: KSH, 2021

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP14_O11_U01_HD - Tejhasznú tehentartás támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	316,99	316,99	316,99	316,99	292,47	
	Minimális tervezett egységösszeg	237,74	237,74	237,74	237,74	219,35	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	396,24	396,24	396,24	396,24	365,59	
	O.11 (egység: Egyedszám)	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	62 993 066,01	336 090 094,69
ÖSSZESEN	O.11 (egység: Egyedszám)	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	215 383,00	1 076 915,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	68 274 257,17	62 993 066,01	336 090 094,69
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP15_E14_CISG_16
A beavatkozás neve	Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A szemes fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal az állattartók takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- szója, lóbab, édes csillagfürt termesztése esetén 1 tonna/ha, szárazborsó, csicseriborsó, takarmányborsó, mezei borsó termesztése esetén 2 tonna/ha minimális hozamot igazoltan elér, és
- legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve
- mezei borsó termesztése esetén a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázat meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyag felhasználásáról nyilatkozik, a felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapján rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Megnevezés magyarul	Megnevezés latinul	Minimum vetőmag (kg/hektár)*
Szójabab	Glycine max	70
Lóbab (Disznóbab)	Vicia faba	170

Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus albus	100
Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus luteus	100
Kék virágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus angustifolius	100
Fehérvirágú édes csillagfürt	Lupinus albus	100
Kékvirágú édes csillagfürt	Lupinus angustifolius	100
Sárgavirágú édes csillagfürt	Lupinus luteus	100
Szárazborsó (Sárgaborsó)	Pisum sativum ssp. sativum convar. sativum	100
Csicseriborsó	Cicer arietinum	80
Tavaszi takarmányborsó	Pisum sativum	170
Őszi takarmányborsó	Pisum sativum	100
Mezei borsó	Pisum arvense	100

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szemes fehérjetakarmány-növényt termeszto és kérelmet benyujto számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi szemes fehérjenövények termesztésének célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy a szója és a takarmány-borsó jövedelemtermelő képessége termeléshez kötött támogatások nélkül jóval elmarad a benchmark növényekhez (búza, kukorica, napraforgó, repce) viszonyítva. A jövedelmezőség évről-évre meglehetősen ingadozó.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a megfelelő géppark hiánya, valamint az okozza, hogy a gazdálkodók jelentős része nem rendelkezik a sikeres termesztéséhez szükséges speciális ismeretekkel, a tudásbázis hiányos, a tudásátadás nem hatékony **(másodlagos érvek)**.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az ország és az EU importfüggőségének enyhítéséhez, az állatok takarmányozásán keresztül pedig az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitásra vagy a talajok nitrogénkészletére vonatkoznak.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon** is fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint minimális hektáronkénti vetőmaghasználat és hozam elvárás. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Fehérjenövények

Hüvelyesek és fűfélék vegyesen

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- Magyarország és egyben az EU fehérjeimport-függőségét csökkenti, ezáltal az állattenyésztési ágazatok fehérjeigényének részbeni kiváltását is lehetővé teszi.
- Növeli a talaj nitrogénkészletét, ezáltal közvetlenül hozzájárul a műtrágya-felhasználás és a tápanyagveszteség csökkenéséhez.
- Kimagasló jelentőséggel bír a növénytermesztés diverzifikálásában, a biodiverzitás növelésében, elővetemény-értékük nagy.
- Az önellátásra törekvő állattartó kisgazdaságok egyik fő fehérjeforrását jelentik, termelésük környezetkímélő módon, a takarmányozási költségek csökkenése révén járul hozzá ezen üzemek életképességéhez.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak itéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a szemes fehérjetakarmány-növény termelés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Az Uniónak az olajos magvakra vonatkozó WTO engedményes listája (a Blair House-megállapodás): A beavatkozás a megállapodás hatálya alá tartozó növény(ek)re (azaz a szójababra, repcemagra, napraforgómagra) irányul?

Igen Nem

	Igénylési év				
	2023	2024	2025	2026	2027

olajrepce-/repcemag					
olajos magvak (az étkezési napraforgómag kivételével)					
szójabab	56 406	56 406	56 406	56 406	56 406

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

50 %

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a szemes fehérjenövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a szemes fehérjenövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a szemes fehérjenövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszer- és takarmányellátása biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelősége külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a szemes fehérjenövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsgorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása esetében a **232,87 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +/-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (a szemes fehérjenövény termesztés esetében nem

releváns).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A sávot a történelmi adatok, valamint a szója piaca komoly kilengései indokolják. A pénzügyi boríték mérete ugyanakkor némileg emelkedik, e két tényező együttes hatását pedig egyelőre nehezen megbecsülni.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP15_O10_U01_HA - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	232,87	232,87	232,87	232,87	214,87	
	Minimális tervezett egységösszeg	163,01	163,01	163,01	163,01	150,41	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	302,73	302,73	302,73	302,73	279,33	
	O.10 (egység: Hektár)	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett egységösszeg	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	14 728 908,76	78 579 999,80
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	68 548,00	342 740,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Uniós hozzájárulás [EUR])	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	15 962 772,76	14 728 908,76	78 579 999,80
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tervezett összeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	(Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)						
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökörendszerek és „kompenzációs” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

A beavatkozás kódja (tagállam)	DP16_E15_CISP_16
A beavatkozás neve	Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

1 Területi hatály és adott esetben regionális dimenzió

Területi hatály: **Nemzeti**

Kód	Ismertetés
HU	Magyarország

A területi hatály ismertetése

Magyarország teljes területe.

2 Kapcsolódó egyedi célkitűzések, átfogó célkitűzések és releváns ágazati célkitűzések

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása Az ehhez a beavatkozástípushoz ajánlott konkrét KAP-célkitűzések félkövéren szedve jelennek meg.

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

3 A beavatkozás keretében kezelt igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.1.3.	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen

4 Eredménymutató(k)

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása A beavatkozáshoz kiválasztott konkrét KAP-célkitűzésekhez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.
R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és feltételességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya

5 A beavatkozás egyedi kialakítása, követelményei és a támogatásra való jogosultság egyedi feltételei

Leírás

A szálas fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal a kérődzők állatok takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Határozza meg a támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez, a területhez és adott esetben a más, releváns kötelezettségekhez kapcsolódó, egyedi jogosultsági feltételeket

Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- az igénylés évét megelőző évben megvalósult őszi, illetve a tárgyévben megvalósult tavaszi telepítés vagy felülvetés esetén a lenti táblázatban meghatározott tömegű hektáronkénti minimális szaporítóanyagot, vagy a minimális csíraszámot biztosító mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja,
- a többéves művelésre alkalmas kultúra a támogatási kérelemében bejelentett tábla legalább 80%-án összefüggő állományként jelen van, és
- a Legány-féle keverék, a Borsós napraforgócsalamádé, a Borsós kukoricacsalamádé és a Rozsos szöszösbükköny termesztése tekintetében a táblázatban meghatározott minimum értékektől eltérő alkalmazás esetében is biztosítani kell, hogy a fehérjenövény komponens aránya nem csökken 50% alá.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Minimum vetőmag kg/hektár***	Minimum csíraszám db/hektár***	Minimum palánta db/hektár***
Lucerna, Lucerna	Medicago sativa	15	-	-

erjesztett takarmány, Lucerna zöldtakarmány*				
Komlós lucerna*	Medicago lupulina	15	-	-
Sárkerep lucerna*	Medicago falcata	15	-	-
Tarkavirágú lucerna*	Medicago x. varia	15	-	-
Lucerna* (vetőmag célra)	Medicago sativa	8		
Bíborhere	Trifolium incarnatum	10	-	-
Fehérhere*	Trifolium repens	6	-	-
Korcshere (svédhere)*	Trifolium hybridum	6	-	-
Vöröshere*	Trifolium pratense	10	-	-
Alexandriai here	Trifolium alexandrinum	10	-	-
Legány-féle keverék (pannon- vagy szöszösbükköny, rozs, búza, árpa vagy bíborhere keverék)	Vicia pannonica/Vicia villosa + Triticum aestivum/Secale cerealace + Trifolium incarnatum	búza vagy rozs: 60, szöszösbükköny vagy pannonbükköny: 80 és bíborhere: 20	-	-
Borsós kukoricacsalamádé**	Pisum sativum + zea mays conv. Vulgaris	-	borsó: 600 000 kukorica: 400 000	-
Borsós napraforgócsalamádé	Pisum sativum + Helianthus annuus	120 kg borsó + 25 kg napraforgó	borsó: 600 000 napraforgó: 400 000	-

Szarvaskerep*	Lotus corniculatus	14	-	-
Takarmánybal-tacim	Onobrychis viciifolia	hámozott vetőmagból 95 kg hámozatlanból 145 kg	-	-
Takarmánybüköny (Tavaszi büköny)	Vicia sativa L.	30	-	-
Szöszösbüköny*	Vicia villosa	30	-	-
Pannonbüköny*	Vicia pannonica	30	-	-
Rozsos szöszösbüköny	Secale cereale + Vicia villosa	60 kg rozs + 105 kg szöszösbüköny	rozs: 2 000 000 szöszösbüköny: 3 000 000	-
Szilfium*	Silphium perfoliatum	-	-	20 000
Keleti kecskeruta*	Galega orientalis	12	-	-
Lósóska	Rumex acetosella	40	-	-
Szegletes lednek	Lathyrus sativus	160	100 000	

* Többéves művelésre alkalmas kultúra

** A keverék tömegértékének meghatározása során a Pisum sativum 117 g/ezer mag, a Zea mays conv. vulgaris esetében 250 g/ezer mag értékkel kell számolni.

*** A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

6 A vonatkozó alapelemek azonosítása

6 Adott esetben vonatkozó alapelemek azonosítása (vonatkozó GAEC-előírások, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények [JKGF], valamint a nemzeti és uniós jog által meghatározott egyéb kötelező követelmények), a releváns, egyedi JKGF szerinti követelmények leírása, valamint annak ismertetése, hogy a kötelezettségvállalás milyen tekintetben mutatnak túl a kötelező követelményeket (a 28. cikk (5) bekezdésében, a 70. cikk (3) bekezdésében és a 72. cikk (5) bekezdésében említettek szerint)

N/A

7 Hatály és támogatási összegek

Ismertetés

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szálas fehérjetakarmány-

növényt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

8 A beavatkozás típusára vonatkozó kiegészítő kérdések/információk

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) nehézségeinek indokolása.

A magyarországi szálas fehérjenövények termesztésének célzott támogatását az a **nehézség** indokolja, hogy a szálas takarmánynövények jövedelemtermelő képessége termeléshez kötött támogatások nélkül jóval elmarad a benchmark növényekhez (búza, kukorica, napraforgó, repce) viszonyítva. A jövedelmezőség évről-évre meglehetősen ingadozó.

Ezt a nehézséget a szélsőséges időjárási körülményekből eredő ingadozó és alacsony hozamok, az input árak drasztikus emelkedése, a megfelelő géppark hiánya, valamint az okozza, hogy a pillangós szalastakarmány-termelés pozitív externáliáit a piac nem ismeri el. **(másodlagos érvek)**.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Emellett a terület visszaesése, a vetésforgóból való esetleges kivonása egyaránt okozna gazdasági és ökológiai veszteséget.

Mi a célja a beavatkozásnak a megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) tekintetében?

a versenyképesség javítása

a minőség javítása

a fenntarthatóság javítása

Hogyan kezeli a beavatkozás az e cél keretében azonosított nehézsége(ke)t? (Kérjük, ismertesse a beavatkozás célzottságát.)

Az ágazatokkal történt konzultáció és a SWOT elemzés alapján összeállított igényfelmérés értelmében **célunk az ágazat jövedelmezőségének stabilizálása és az ellenállóképesség javítása**, annak érdekében, hogy a jövedelem ingadozások ellenére is fennmaradjon, hozzájárulva az ország és az EU importfüggőségének enyhítéséhez, az állatok takarmányozásán keresztül pedig az élelmezésbiztonsághoz. Emellett fennmaradjanak azon pozitív hatások, amelyek például a biodiverzitásra vagy a talajok nitrogénkészletére vonatkoznak.

A fenntartható termelés előmozdítása érdekében, hogy **az ágazat helyzetének javulása hosszú távon is** fennmaradjon, a jogosultsági feltételek között szerepel a minősített vetőmaghasználat, valamint hektáronkénti minimális szaporítóanyag vagy a minimális csiraszámot biztosító mennyiségű szaporítóanyag elvárása. Célunk ezáltal megoldást találni a hozamingadozásból és az alacsony hozamokból eredő nehézségekre. A közvetlen támogatások a jövedelem stabilizálásán túl fontos szerepet töltenek be a termelők gazdálkodásában, hiszen megteremtik a szükséges fejlesztésekhez szükséges önerőt, fedezetet. A termelői jövedelmek stabilizálása emellett előmozdítja a modernizációt, a digitalizáció térnyerését, ezáltal a termelés hatékonyságának javulását.

Mely ágazat(ok) érintett(ek)?

Fehérjenövények

Hüvelyesek és fűfélék vegyesen

A megcélzott ágazat(ok)/termeléstípus(ok) vagy az azok keretében zajló gazdálkodástípus(ok) jelentőségének indokolása.

A termeléshez kötött támogatások hiányában az ágazat zsugorodása fenyegetne, amely Magyarország és az EU fehérjefüggőségét tovább súlyosbítaná. Emellett a terület visszaesése, a vetésforgóból való esetleges kivonása

egyaránt okozna gazdasági és ökológiai veszteséget. Ezt azért szükséges elkerülni, mivel az ágazat **jelentősége** igen sokrétű.

- Magyarország és egyben az EU fehérjeimport-függőségét csökkenti, ezáltal az állattenyésztési ágazatok fehérjeigényének részbeni kiváltását is lehetővé teszi.
- A pillangós szálastakarmány-növények jelentős szerepet töltenek be a gyenge jövedelemtermelő-képességű földterületek hasznosításában, a szántóföldi növénytermesztés diverzifikálásában és a biodiverzitás növelésében.
- A pillangós szálastakarmány-növények növelik a talaj nitrogénkészletét, ezáltal közvetlenül hozzájárulnak a műtrágya-felhasználás és a tápanyag-veszteség csökkenéséhez, mélyre hatoló, elágazó gyökérzetük javítja a talaj szerkezetét, erózióknak kitett talajokon talajvédő hatásuk is érvényesül.
- A pillangós szálastakarmány-növények termesztése a legkörnyezetkímélőbb megoldás a szarvasmarhatartó kisgazdaságok önálló fehérjeellátására.

Annak ismertetése, hogy a beavatkozás hogyan van összhangban a vízügyi irányelvvel (2000/60/EK irányelv).

A víz keretirányelvnek való megfelelést a jogszabályi környezet megfelelőségén keresztül, horizontálisan biztosítottak ítéljük. A 3.3 fejezetben részletesen bemutatott engedélyezési rendszer megfelelő biztosítékot jelent az új tevékenységek megkezdésének esetére. A már működő gazdaságok esetében a következőt fontos tisztázni: A bemutatott vízhasználati engedélyezési rendszer nem egy ajánlat, amelyet Magyarország 2023-tól kezdődően vállal. Ez egy már hosszú évek óta működő rendszer leírása, amely a mezőgazdasági célú vízhasználat tekintetében az irányelv életbe lépése óta folyamatosan fejlődik és erősödik.

Emellett a szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatására vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére, így nem ösztönöz magasabb vízfelhasználásra. A stabil output-tervezés pedig szintén azt bizonyítja, hogy Magyarországnak nem célja a mezőgazdasági termelés intenzívebbé tétele.

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg az irányelv végrehajtását illetően, amely így a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőknél számon kérhető. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között. Az irányelv e pontja egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartozik.

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a II. Pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani a precíziós gazdálkodás minél szélesebb körű térnyerésére, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát.

A 3.3 fejezetben bemutatott többlet ellenőrzés erre a jogcímre nem vonatkozik.

Az itt felsoroltak biztosítják, hogy a jogcím nem veszélyezteti a Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási tervében lefektetett célok elérését.

Az Uniónak az olajos magvakra vonatkozó WTO engedményes listája (a Blair

House-megállapodás): A beavatkozás a megállapodás hatálya alá tartozó növény(ek)re (azaz a szójababra, repcemagra, napraforgómagra) irányul?

Igen Nem

A beavatkozást a stratégiai tervről szóló rendelet 96. cikkének (3) bekezdésével összhangban részben vagy egészben a fehérjenövényekre rendelkezésre álló (összesen legfeljebb 2%-os) kiegészítésből finanszírozzák?

Igen Nem

Ha a beavatkozás a hüvelyesek és fűfélék vegyes termesztésére irányul: adja meg, hogy hány százalékban kell hüvelyeseket termesztetni.

50 %

A selyemlepkékre vonatkozó, termeléstől függő jövedelemtámogatás egy állatállomány-alapú támogatás, mely esetében ahhoz, hogy az „egyedszámot” a támogatás alapegységeként lehessen használni, ismertetni kell a következőket:

adja meg ezen egység és az „egyedszám” közötti átváltási arányt (azaz hogy hány ilyen egység felel meg 1 egyednek) pl. a mutatók használata céljából.

N/A

A megjegyzésben további részletek is megadhatók (pl. a dobozban lévő tojások tömegét).

9 Megfelelés a WTO szabályainak

Sárga doboz

Annak kifejtése, hogy a beavatkozás tiszteletben tartja-e a WTO mezőgazdaságról szóló megállapodása 6. cikkének (5) bekezdésében vagy 2. mellékletében foglalt vonatkozó rendelkezéseket, és ha igen, hogyan (kék doboz).

A CIS beavatkozások sárga dobozos támogatások, így nem releváns.

11 Tervezett egységösszegek – Meghatározás

Tervezett egységösszeg	Tervezett egységösszeg – Típus	Régió(k)	Eredménymutató(k)
DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Egységes		R.4; R.6; R.7; R.8

Magyarázat és indoklás (beleértve a rugalmasságot)

DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege

A fajlagos érték megállapításának rövid bemutatása

A fajlagos érték meghatározását segítették a 2015-2022 közötti időszakban szerzett tapasztalatok, és a viszonylagos stabilitás a támogatott ágazatok körében. Ez ugyanis megfelelő alapadatokkal szolgált arról, hogy a szemes fehérjenövény termesztés bevételei között a termeléshez kötött támogatások milyen szerepet játszanak, és mit okozna annak hiánya az üzemi eredményességben.

A SWOT elemzés megállapításai megmutatták, hogy a szemes fehérjenövény termesztés számára kulcsfontosságú elem a termeléshez kötött támogatás. Az igényfelmérésben azonosított szükségletek kielégítésére, valamint a jelzett nehézségek kezelésére alapozva tehát a benyújtott tervben megjelölt érzékeny ágazatok – így a szemes fehérjenövény termesztés - esetében Magyarország a célzott támogatás mellett döntött.

A fajlagos érték számításában az ágazati helyzetelemzésekben szereplő adatokra támaszkodtunk. A többéves statisztikai adatsorok alapján került meghatározásra az az összeg, amely jellemzően elegendő arra, hogy az adott tevékenység során keletkező veszteséget minimalizálja vagy adott esetben a jövedelmezőségét egy elvárt szintre emelje. Célunk ezzel az, hogy megelőzzük az adott tevékenység beszüntetését vagy más növénykultúrákra történő áttérést (például a magasabb jövedelmet ígérő búza, kukoricára, olajos növények termesztésére). Ez kiemelt jelentőséggel bír abban, hogy Magyarország élelmiszer- és takarmányellátása biztosított legyen. A fajlagos érték megfelelése külső tényezők hatására természetesen évről-évre módosulhat, ezért is van szükség egy megalapozott sávra a kilengések kezelhetősége érdekében.

Kiemelést érdemel még általánosságban, hogy a **stabil kimenetek** tervezése egyértelműen mutatja szándékainkat. Ez pedig nem más, mint a szemes fehérjenövény termesztés kibocsátásának szinten tartása, illetve zsugorodásának megelőzése. Ez pedig azt is jelenti, hogy nem hat ösztönzően az öntözésre. Ez pedig hozzájárul a természeti erőforrásokkal (közte a víz és a talaj) való felelősségteljes bánásmódhoz.

A fajlagos érték minimum és maximum értéke

A szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása esetében a **64,17 EUR/ha** fajlagos érték mellett meghatározásra kerül egy minimum és egy maximum érték.

A fajlagos érték varianciája: +20% /-30%

A fajlagos támogatások összegének minimum és maximum értékeinek meghatározása során a következő módszertant követtük:

-Megvizsgáltuk a 2015-2021 közötti időszak során rögzített szélsőértékeket, ami a jóváhagyott területeket és állatokat illeti.

-Immár rendelkezésre állnak a 2022. évi kérelembenyújtás adatai, amelyek segítik előre jelezni a trendek várható alakulását.

-Az összehasonlíthatóság érdekében a részletes adattáblák segítségével kiszűrtük a termékkörök változásának hatását (*a szálas fehérjenövény termesztés esetében nem releváns*).

-Ahol az időszak elején szélsőséges értéket találtunk, ott azokat eltávolítottuk az adatsorból.

-A rögzített szélsőértékekhez hozzárendeltük a 2023-tól érvényes borítéknagyságokat, így megkaptuk a szélsőértékekhez tartozó elméleti fajlagos értékeket.

-Ezen szélsőértékeknek a tervezett fajlagos értéktől mért eltérését kimutatva alakultak ki az előző időszak alapján modellezett fajlagos sávok (minimum és maximum értékek).

-Ezen számításokat az azonosított kockázatok, az ágazattól érkező előrejelzések és a várható piaci trendek ismeretében korrigálva határoztuk meg a sávokat.

-A számítások azt mutatják, hogy a sávok további szűkítése már a pénzügyi kockázatok jelentős emelkedésével járna.

Specifikus magyarázat: A történelmi adatok a terület növekedését mutatták, ezért csökkentettük a maximum eltérési toleranciaszintet. A pénzügyi boríték és a fajlagos érték ugyanakkor csökken, e tényezők hatását pedig egyelőre nehezen megbecsülni.

(Az egyes megállapításokat alátámasztó adatok, bővebb érvelések az ágazati helyzetelemzésben találhatóak.)

12 Tervezett egységösszegek – A kimeneteket tartalmazó pénzügyi táblázat

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
DP16_O10_U01_HA - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás fajlagos összege	Tervezett egységösszeg	64,17	64,17	64,17	64,17	59,20	
	Minimális tervezett egységösszeg	44,92	44,92	44,92	44,92	41,44	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	83,42	83,42	83,42	83,42	71,04	
	O.10 (egység: Hektár)	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	
	Tervezett kimenet * Tervezett	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 985 262,30	10 134 448,00	54 075 497,20

Tervezett egységösszeg	Pénzügyi év	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028 összesen
	Naptári év	2023	2024	2025	2026	2027	2023–2027 összesen
	egységösszeg						
ÖSSZESEN	O.10 (egység: Hektár)	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	171 190,00	855 950,00
	Éves indikatív pénzügyi előirányzat (Unió hozzájárulás [EUR])	10 985 262, 30	10 985 262, 30	10 985 262, 30	10 985 262, 30	10 134 448, 00	54 075 497, 20
	Out of which needed to reach the minimum ringfencing requirement (Annex XII) (only under article 30) (Union contribution)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ebből a szükséges átvitel – kiadás (kizárólag ökorendszere k és „kompenzáció s” típusú kifizetések esetében alkalmazandó (a 31. cikk (7) bekezdésének b) pontja), feltéve hogy a beavatkozás tartalmaz átvitelt)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00